

Γέροντα, το σταυρουδάκι που μου δώσατε το φορώ συνέχεια και με βοηθάει στις δυσκολίες.

- Να, τέτοια σταυρουδάκια είναι οι δικοί μας σταυροί, σαν αυτά που κρεμούμε στον λαιμό μας και μας προστατεύουν στην ζωή μας. Τι νομίζεις, έχουμε μεγάλο σταυρό εμείς; Μόνον ο Σταυρός του Χριστού μας ήταν πολύ βαρύς, γιατί ο Χριστός από αγάπη προς εμάς τους ανθρώπους δεν θέλησε να χρησιμοποιήσει για τον εαυτό Του την θεϊκή Του δύναμη. Και στην συνέχεια σηκώνει το βάρος των σταυρών όλου του κόσμου και μας ελαφρώνει από τους πόνους των δοκιμασιών με την θεία Του βοήθεια και με την γλυκειά Του παρηγοριά.

Ο Καλός Θεός οικονομάει για τον κάθε άνθρωπο έναν σταυρό ανάλογο με την αντοχή του, όχι για να βασανιστή, αλλά για να ανεβή από τον σταυρό στον Ουρανό – γιατί στην ουσία ο σταυρός είναι σκάλα προς τον Ουρανό. Αν καταλάβουμε τι θησαυρό αποταμιεύουμε από τον πόνο των δοκιμασιών, δεν θα γογγύζουμε, αλλά θα δοξολογούμε τον Θεό σηκώνοντας το σταυρουδάκι που μας χάρισε, οπότε και σε τούτη την ζωή θα χαιρόμαστε, και στην άλλη θα έχουμε να λάβουμε και σύνταξη και «εφάπαξ». Ο Θεός μας έχει εξασφαλισμένα κτήματα εκεί στον Ουρανό. Όταν όμως ζητούμε να μας απαλλάξει από μια δοκιμασία, δίνει αυτά τα κτήματα σε άλλους και τα χάνουμε. Ενώ, αν κάνουμε υπομονή, θα μας δώσει και τόκο.

Είναι μακάριος αυτός που βασανίζεται εδώ, γιατί, όσο πιο πολύ παιδεύεται σ' αυτήν την ζωή, τόσο περισσότερο βοηθιέται για την άλλη, επειδή εξοφλά αμαρτίες. Οι σταυροί των δοκιμασιών είναι ανώτεροι από τα «τάλαντα», από τα χαρίσματα, που μας δίνει ο Θεός. Είναι μακάριος εκείνος που έχει όχι έναν σταυρό αλλά πέντε. Μια ταλαιπωρία ή ένας θάνατος μαρτυρικός είναι και καθαρός μισθός. Γι' αυτό σε κάθε δοκιμασία να λέμε: «Σ' ευχαριστώ, Θεέ μου, γιατί αυτό χρειαζόταν για την σωτηρία μου».

Οι δοκιμασίες βοηθούν να συνέλθουν οι άνθρωποι

- Γέροντα, μαθαίνω για την ταλαιπωρία των δικών μου. Θα τελειώσουν ποτέ τα βάσανά τους;

- Κάνε υπομονή, αδελφή μου, και μη χάνεις την ελπίδα σου στον Θεό. Όπως κατάλαβα από όλες τις δοκιμασίες που περνούν οι δικοί σου, ο Θεός σας αγαπάει και επιτρέπει όλες αυτές τις δοκιμασίες για ένα λαμπικάρισμα πνευματικό ολόκληρης της οικογένειας. Εάν εξετάσουμε κοσμικά τις δοκιμασίες της οικογένειάς σου, φαίνεστε δυστυχισμένοι. Εάν όμως τις εξετάσουμε πνευματικά, είστε ευτυχισμένοι, και στην άλλη ζωή θα σας ζηλεύουν όσοι θεωρούνται σε τούτη την ζωή ευτυχισμένοι. Με αυτόν τον τρόπο ασκούνται και οι γονείς σου, μια που τον αρχοντικό τρόπο, τον πνευματικό, δεν τον γνωρίζουν ή δεν τον καταλαβαίνουν. Πάντως, κρύβεται ένα μυστήριο στις δοκιμασίες του σπιτιού σου, αλλά και σε ορισμένα άλλα σπίτια, ενώ γίνεται τόση προσευχή! «Τις οίδε τα κρίματα του Θεού;»[i]. Ο Θεός να βάλει το χέρι Του και να δώσει τέρμα στις δοκιμασίες.

- Γέροντα, δεν γίνεται οι άνθρωποι να συνέλθουν με άλλον τρόπο και όχι με κάποια δοκιμασία;

- Πριν επιτρέψει ο Θεός να έρθει μια δοκιμασία, εργάστηκε με καλό τρόπο, αλλά δεν τον καταλάβαιναν, γι' αυτό μετά επέτρεψε την δοκιμασία. Βλέπετε, και όταν ένα παιδί είναι ανάποδο, στην αρχή ο πατέρας του το παίρνει με το καλό, του κάνει τα χατίρια, αλλά, όταν εκείνο δεν αλλάζει, τότε του φέρεται αυστηρά, για να διορθωθεί. Έτσι και ο Θεός μερικές φορές, όταν κάποιος δεν καταλαβαίνει με το καλό, του δίνει μια δοκιμασία, για να συνέλθει. Αν δεν υπήρχε λίγος πόνος, αρρώστιες κ.λπ., θα γίνονταν θηρία οι άνθρωποι• δεν θα πλησίαζαν καθόλου στον Θεό.

Η ζωή αυτή είναι ψεύτικη και σύντομη• λίγα είναι τα χρόνια της. Και ευτυχώς που είναι λίγα, γιατί γρήγορα θα περάσουν οι πίκρες, οι οποίες θα θεραπεύσουν τις ψυχές μας σαν τα πικροφάρμακα. Βλέπεις, οι γιατροί, ενώ οι καημένοι οι άρρωστοι πονούν, τους δίνουν πικρό φάρμακο, γιατί με το πικρό θα γίνουν καλά, όχι με το γλυκό. Θέλω να πω ότι και η υγεία από το πικρό βγαίνει, και η σωτηρία της ψυχής από το πικρό βγαίνει.

Με τον πόνο μας επισκέπτεται ο Χριστός

Άνθρωπος που δεν περνάει δοκιμασίες, που δεν θέλει να πονάη, να ταλαιπωρήται, που δεν θέλει να τον στεναχωρούν ή να του κάνουν μια παρατήρηση, αλλά θέλει να καλοπερνάη, είναι εκτός πραγματικότητας. «Διήλθομεν δια πυρός και ύδατος, και εξήγαγες ημάς εις αναψυχήν»^[ii], λέει ο Ψαλμωδός.

Βλέπεις, και η Παναγία μας πόνεσε και οι Άγιοι μας πόνεσαν, γι' αυτό και εμείς πρέπει να πονέσουμε, μια που τον ίδιο δρόμο ακολουθούμε. Με την διαφορά ότι εμείς, όταν έχουμε λίγη ταλαιπωρία σ' αυτήν την ζωή, ξοφλούμε λογαριασμούς και σωζόμαστε. Αλλά και ο Χριστός με πόνο ήρθε στην γη. Κατέβηκε από τον Ουρανό, σαρκώθηκε, ταλαιπωρήθηκε, σταυρώθηκε. Και τώρα ο Χριστιανός την επίσκεψη του Χριστού έτσι την καταλαβαίνει, με τον πόνο.

Όταν επισκέπτεται ο πόνος τον άνθρωπο, τότε του κάνει επίσκεψη ο Χριστός. Ενώ, όταν δεν περνάει ο άνθρωπος καμιά δοκιμασία, είναι σαν μία εγκατάλειψη του Θεού. Ούτε ξοφλάει, ούτε αποταμιεύει. Μιλώ βέβαια για έναν ο οποίος δεν θέλει την κακοπάθεια για την αγάπη του Χριστού. Σου λέει: «Έχω την υγεία μου, έχω την όρεξή μου, τρώω, περνάω μια χαρά, ήσυχα...», και δεν λέει ένα «δόξα Σοι ο Θεός». Τουλάχιστον, αν αναγνωρίζη όλες αυτές τις ευλογίες του Θεού, κάπως τακτοποιείται η υπόθεση. «Δεν μου άξιζαν αυτά, να πη, αλλά, επειδή είμαι αδύνατος, γι' αυτό ο Θεός με οικονομάει». Στον βίο του Αγίου Αμβροσίου^[iii] αναφέρεται ότι κάποτε ο Άγιος φιλοξενήθηκε με την συνοδεία του στο σπίτι κάποιου πλουσίου. Βλέποντας ο Άγιος τα αμύθητα πλούτη του τον ρώτησε να είχε καμιά φορά δοκιμάσει κάποια θλίψη. «Όχι, ποτέ, του απάντησε εκείνος. Τα πλούτη μου συνέχεια αυξάνονται, τα κτήματά μου ευφορούν, ούτε πόνο έχω, ούτε αρρώστια είδα ποτέ». Τότε ο Άγιος δάκρυσε και είπε στην συνοδεία του: «Ετοιμάστε τα αμάξια να φύγουμε γρήγορα από 'δω, γιατί αυτόν δεν τον επισκέφθηκε ο Θεός!». Και μόλις βγήκαν στον δρόμο, το σπίτι του πλουσίου βούλιαξε! Η καλοπέραση που είχε ήταν εγκατάλειψη Θεού^[iv].

«Ον αγαπά Κύριος παιδεύει»^[v]

- Γέροντα, γιατί ο κόσμος υποφέρει σήμερα τόσο πολύ;

- Από την αγάπη του Θεού! Εσύ σαν μοναχή σηκώνεσαι το πρωί, κάνεις τον κανόνα σου, κάνεις κομποσχοίνια, μετάνοιες κ.λπ. Για τους κοσμικούς οι δυσκολίες που περνούν είναι ο κανόνας τους, οπότε εξαγνίζονται μ' αυτές. Τους κάνουν μεγαλύτερο καλό από την κοσμική καλοπέραση, η οποία δεν τους βοηθάει ούτε να πλησιάσουν στον Θεό, ούτε να αποταμιεύσουν μισθό ουράνιο. Γι' αυτό πρέπει να τις δέχονται ως δώρα από τον Θεό.

Ο Καλός Θεός με τις δοκιμασίες παιδαγωγεί σαν καλός Πατέρας τα παιδιά Του, από αγάπη, από θεία καλωσύνη, και όχι από κακότητα ούτε από κοσμική, νομική, δικαιοσύνη, γιατί θέλει να επιστρέψουν κοντά Του. Επειδή δηλαδή θέλει να σώσει τα πλάσματά Του και να κληρονομήσουν την ουράνια Βασιλεία Του, επιτρέπει τις δοκιμασίες, για να παλέψει ο άνθρωπος, να αγωνισθή και να δώσει εξετάσεις στην υπομονή στους πόνους, ώστε να μην μπορέσει να Του πη ο διάβολος: «Πως τον ανταμείβεις αυτόν ή πως τον σώζεις, αφού δεν κοπίασε;». Τον Θεό δεν Τον ενδιαφέρει αυτή η ζωή, αλλά η άλλη. Πρώτα μας φροντίζει για την άλλη ζωή και ύστερα γι' αυτήν.

- Γιατί όμως, Γέροντα, ο Θεός σε μερικούς ανθρώπους δίνει πολλές δοκιμασίες, ενώ σε άλλους δεν δίνει;

- Τι λέει η Αγία Γραφή; «Ον αγαπά Κύριος παιδεύει»[νι]. Ένας πατέρας έχει λ.χ. οκτώ παιδιά. Τα πέντε μένουν στο σπίτι, κοντά στον πατέρα τους, και τα τρία φεύγουν μακριά του και δεν τον σκέφτονται. Σ' αυτά που μένουν κοντά του, αν κάνουν καμμιά αταξία, τους τραβάει το αυτί, τους δίνει κανένα σκαμπιλάκι ή, αν είναι φρόνιμα, τα χαϊδεύει, τους δίνει και καμμιά σοκολάτα. Ενώ αυτά που είναι μακριά, ούτε χάνι ούτε σκαμπίλι έχουν. Έτσι κάνει και ο Θεός. Τους ανθρώπους που είναι κοντά Του και εκείνους που έχουν καλή διάθεση, αν σφάλουν λίγο, τους δίνει ένα σκαμπιλάκι και εξοφλούν ή, αν τους δώσει περισσότερα σκαμπίλια, αποταμιεύουν. Σ' εκείνους πάλι που είναι μακριά Του δίνει χρόνια, για να μετανοήσουν. Γι' αυτό βλέπουμε κοσμικούς ανθρώπους να κάνουν σοβαρές αμαρτίες και παρ' όλα αυτά να έχουν άφθονα υλικά αγαθά και να ζουν πολλά χρόνια, χωρίς να περνούν δοκιμασίες. Αυτό γίνεται κατ' οικονομίαν Θεού, για να μετανοήσουν. Αν δεν μετανοήσουν, θα είναι αναπολόγητοι στην άλλη ζωή.

Ο πόνος του Θεού για τις δοκιμασίες των ανθρώπων

Πόσα βάσανα έχει ο κόσμος! Πόσα προβλήματα! Και έρχονται μερικοί εδώ να μου τα πουν σε δυο λεπτά στο πόδι, για να παρηγορηθούν λίγο. Μια βασανισμένη μάνα μου έλεγε: «Γέροντα, έρχονται στιγμές που δεν αντέχω άλλο και τότε λέω : “Χριστέ μου, κάνε μια μικρή διακοπή και ύστερα ας ξαναρχίσουν τα βάσανα”». Πόση ανάγκη από προσευχή έχουν οι άνθρωποι! Αλλά και κάθε δοκιμασία είναι δώρο από τον Θεό, είναι ένας βαθμός για την άλλη ζωή. Αυτή η ελπίδα της ανταμοιβής στην άλλη ζωή μου δίνει χαρά, παρηγοριά και κουράγιο, και μπορώ να αντέξω τον πόνο για τις δοκιμασίες που περνούν πολλοί άνθρωποι.

Ο Θεός μας δεν είναι Βάαλ, αλλά Θεός αγάπης. Είναι Πατέρας που βλέπει την ταλαιπωρία των παιδιών Του από τους διάφορους πειρασμούς και τις δοκιμασίες που περνούν και θα μας ανταμείψει, φθάνει να κάνουμε υπομονή στο μικρό μαρτύριο της δοκιμασίας ή μάλλον της ευλογίας.

- Γέροντα, μερικοί λένε: «Δεν είναι σκληρό αυτό που επέτρεψε ο Θεός; Δεν πονάει ο Θεός;».

- Ο πόνος του Θεού για τους ανθρώπους που βασανίζονται από αρρώστιες, από δαίμονες, από βαρβάρους κ.λπ. έχει συγχρόνως και χαρά για την ουράνια αμοιβή που τους έχει ετοιμάσει. Έχοντας δηλαδή υπ’ όψιν Του ο Θεός την ανταπόδοση που θα λάβει στον Ουρανό όποιος περνάει δοκιμασίες και γνωρίζοντας τι τον περιμένει στην άλλη ζωή, αυτό Τον κάνει να μπορέσει να «αντέχει» τον πόνο. Εδώ επέτρεψε να κάνει τόσα εγκλήματα ο Ηρώδης[viii]. Δεκατέσσερις χιλιάδες νήπια έσφαξε και πόσους γονείς, που δεν άφησαν τους στρατιώτες να σκοτώσουν τα παιδιά τους, τους σκότωναν κι εκείνους! Οι βάρβαροι στρατιώτες, για να φανούν στους αρχηγούς τους καλύτεροι, έκοβαν τα παιδάκια κομματάκια. Όσο πιο πολύ βασανίζονταν τα παιδάκια, τόσο περισσότερο πονούσε ο Θεός, αλλά και τόσο περισσότερο χαιρόταν για την μεγαλύτερη δόξα που θα είχαν να απολαύσουν στον Ουρανό. Χαιρόταν για τα Αγγελουδάκια αυτά, που θα αποτελούσαν το αγγελικό μαρτυρικό τάγμα. Άγγελοι από Μάρτυρες!

Στις θλίψεις ο Θεός δίνει την αληθινή παρηγοριά

Ο Θεός βλέπει από κοντά τις ταλαιπωρίες των παιδιών Του και τα παρηγορεί σαν καλός Πατέρας. Γιατί, τι νομίζεις, θέλει να βλέπη το παιδάκι Του να ταλαιπωρήται; Όλα τα βάσανά του, τα κλάματά του, τα λαμβάνει υπ' όψιν Του και ύστερα πληρώνει. Μόνον ο Θεός δίνει στις θλίψεις την αληθινή παρηγοριά. Γι' αυτό, άνθρωπος που δεν πιστεύει στην αληθινή ζωή, που δεν πιστεύει στον Θεό, για να Του ζητήσει το έλεός Του στις δοκιμασίες που περνάει, είναι όλο απελπισία και δεν έχει νόημα η ζωή του. Πάντα μένει αβοήθητος, απαρηγόρητος και βασανισμένος σ' αυτήν την ζωή, αλλά καταδικάζει και αιώνια την ψυχή του.

Οι πνευματικοί όμως άνθρωποι, επειδή όλες τις δοκιμασίες τις αντιμετωπίζουν κοντά στον Χριστό, δεν έχουν δικές τους θλίψεις. Μαζεύουν τις πολλές πίκρες των άλλων, αλλά παράλληλα μαζεύουν και την πολλή αγάπη του Θεού. Όταν ψάλλω το τροπάριο «Μη καταπιστεύσης με ανθρωπίνη προστασία, Παναγία Δέσποινα», καμμιά φορά σταματώ στο «αλλά δέξαι δέησιν του ικέτου σου...». Αφού δεν έχω θλίψη, πως να πω «θλίψις γαρ έχει με, φέρειν ου δύναμαι»[viii]; Ψέμματα να πω; Στην πνευματική αντιμετώπιση δεν υπάρχει θλίψη, γιατί, όταν ο άνθρωπος τοποθετηθή σωστά, πνευματικά, όλα αλλάζουν. Αν ο άνθρωπος ακουμπήσει την πίκρα του πόνου του στον γλυκύ Ιησού, οι πίκρες και τα φαρμάκια του μεταβάλλονται σε μέλι.

Αν καταλάβη κανείς τα μυστικά της πνευματικής ζωής και τον μυστικό τρόπο με τον οποίο εργάζεται ο Θεός, παύει να στεναχωριέται για ό,τι του συμβαίνει, γιατί δέχεται με χαρά τα πικρά φάρμακα που του δίνει ο Θεός για την υγεία της ψυχής του. Όλα τα θεωρεί αποτελέσματα της προσευχής του, αφού ζητάει συνέχεια από τον Θεό να του λευκάνη την ψυχή. Όταν όμως οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν τις δοκιμασίες κοσμικά, βασανίζονται. Αφού ο Θεός όλους μας παρακολουθεί, πρέπει να παραδίνεται κανείς εν λευκώ σ' Αυτόν. Αλλιώς είναι βάσανο• ζητάει να του έρθουν όλα, όπως εκείνος θέλει, αλλά δεν του έρχονται όλα όπως τα θέλει, και ανάπαυση δε βρίσκει.

Είτε χορτάτος είναι κανείς είτε νηστικός, είτε τον επαινούν, είτε τον αδικούν, πρέπει να χαίρεται και να τα αντιμετωπίζει όλα ταπεινά και με υπομονή. Τότε ο Θεός συνέχεια θα του δίνει ευλογίες, ώσπου να φθάση η ψυχή του σε σημείο να μη χωράη, να μην αντέχη την καλωσύνη του Θεού. Και, όσο θα προχωράη πνευματικά, τόσο θα βλέπη την αγάπη του Θεού σε μεγαλύτερο βαθμό και θα λειώνη από την αγάπη Του.

Οι κατά παραχώρησιν Θεού πειρασμοί και θλίψεις

Οι δοκιμασίες που μας έρχονται είναι μερικές φορές η αντιβίωση που δίνει ο Θεός για τις αρρώστιες της ψυχής μας και πολύ μας βοηθούν πνευματικά. Τρώει ο άνθρωπος ένα μαλακό σκαμπίλι και μαλακώνει η καρδιά του. Ο Θεός ξέρει φυσικά σε τι κατάσταση βρίσκεται ο καθένας μας, αλλά, επειδή εμείς δεν ξέρουμε, επιτρέπει να δοκιμασθούμε, για να γνωρίσουμε τον εαυτό μας, να βρούμε τα πάθη που υπάρχουν κρυμμένα μέσα μας και να μην έχουμε παράλογες απαιτήσεις την ημέρα της Κρίσεως. Γιατί, και να παρέβλεπε τα πάθη μας και να μας έπαιρνε όπως είμαστε στον Παράδεισο, και εκεί πάλι θα δημιουργούσαμε προβλήματα. Γι' αυτό ο Θεός επιτρέπει στον διάβολο να δημιουργή εδώ πειρασμούς, για να μας ξεσκονίζουν, ώστε να ταπεινωθή και να εξαγνισθή η ψυχή μας με τις θλίψεις, οπότε μετά μας χαριτώνει.

Η πραγματική χαρά γεννιέται από την πίκρα που γεύεται κανείς με χαρά για τον Χριστό που πικράθηκε, για να μας σώση. Ο Χριστιανός πρέπει να χαιρέται ιδιαίτερα, όταν τον βρίσκει κάποια δοκιμασία, χωρίς να έχη δώσει ο ίδιος αφορμή.

Λέμε καμιά φορά στον Θεό: «Θεέ μου, δεν ξέρω τι θα κάνης, εν λευκώ σου παραδίδω τον εαυτό μου, για να τον κάνης άνθρωπο». Οπότε και ο Θεός πάει να με κάνη όχι μόνον άνθρωπο αλλά υπεράνθρωπο και αφήνει τον διάβολο να 'ρθή να με πειράξη και να με ταλαιπωρήση. Τώρα με τον καρκίνο βλέπω τα τερτίπια του και γελάω. Βρε τον διάβολο! Εσείς ξέρετε με τι σαπούνι πλένει ο διάβολος τον άνθρωπο, όταν ο Θεός επιτρέπη να τον πειράξη, για να δοκιμασθή; Με τους αφρούς της κακίας του. Έχει καλό ... σαπούνι! Όπως η γκαμήλα βγάζει αφρούς, όταν θυμώνη, έτσι κάνει και ο διάβολος σε τέτοιες περιπτώσεις. Και μετά τρίβει τον άνθρωπο, όχι για να φύγουν οι λεκέδες του και να εξαγνισθή, αλλά από κακία. Και ο Θεός όμως αφήνει τον διάβολο να τρίβη τον άνθρωπο, ίσα-ίσα μέχρι να φύγουν οι λεκέδες και να καθαρίση. Αν άφηνε να τον τρίψη όπως τρίβουν τα ρούχα, θα τον ξέσχιζε.

- Γέροντα, μπορούμε να λέμε για τους διάφορους πειρασμούς που συμβαίνουν στην ζωή μας ότι αυτό ήταν το θέλημα του Θεού;

- Όχι, να μην μπερδεύουμε το θέλημα του Θεού με τον πειρασμό και με όσα φέρνει ο πειρασμός. Ο Θεός αφήνει τον διάβολο ελεύθερο μέχρι ενός σημείου να πειράξει τον άνθρωπο, και τον άνθρωπο τον αφήνει ελεύθερο να κάνει το καλό ή το κακό. Δεν φταίει όμως ο Θεός για το κακό που θα κάνει ο άνθρωπος. Ο Ιούδας λ.χ. ήταν μαθητής του Χριστού. Μπορούμε να πούμε ότι ήταν θέλημα Θεού να γίνει προδότης; Όχι, αλλά ο ίδιος ο Ιούδας επέτρεψε στον διάβολο να μπη μέσα του. Κάποιος είπε σε έναν ιερέα: «Πάτερ, σε παρακαλώ, κάνε ένα Τρισάγιο για τον Ιούδα». Ήταν δηλαδή σαν να έλεγε: «Εσύ, Χριστέ, είσαι άδικος• έτσι ήταν θέλημά Σου, να Σε προδώσει ο Ιούδας• γι' αυτό τώρα βοήθησέ τον».

Μετρημένες είναι οι περιπτώσεις που επιτρέπει ο Θεός να δοκιμαστούν μερικοί ευλαβείς, για να έρθει σε συναίσθηση κάποιος που έχει άσχημη ζωή και να μετανοήσει. Αυτοί οι άνθρωποι έχουν διπλό μισθό. Δίνει δηλαδή ο Θεός την δυνατότητα σε μερικούς οι οποίοι με τις δοκιμασίες που περνούν εξοφλούν σ' αυτήν την ζωή αμαρτίες και γκρινιάζουν παράλογα, να βοηθηθούν από την υπομονή αυτών που, ενώ δεν έσφαλαν, ταλαιπωρούνται, αλλά δεν γογγύζουν. Ας υποθέσουμε ότι ένας πολύ καλός, πολύ ευλαβής, οικογενειάρχης βρίσκεται στο σπίτι του με την οικογένειά του και ξαφνικά γίνεται σεισμός και πέφτει το σπίτι, πλακώνει όλη την οικογένεια και μετά από φοβερή ταλαιπωρία πεθαίνουν όλοι. Γιατί το επέτρεψε αυτό ο Θεός; Για να μη γογγύζουν οι άλλοι που φταίει και τιμωρούνται.

Γι' αυτό, όσοι σκέφτονται τους μεγάλους σταυρούς των δικαίων, ποτέ δεν στεναχωριούνται για τις δικές τους μικρές δοκιμασίες. Βλέπουν ότι, ενώ έσφαλαν στην ζωή τους, εν τούτοις υποφέρουν λιγώτερο από τους δικαίους, γι' αυτό λένε σαν τον καλό ληστή[ix]: «Αυτοί δεν έκαναν τίποτε και υπέφεραν τόσο• εμείς τι πρέπει να πάθουμε;» Δυστυχώς όμως μερικοί μοιάζουν με τον ληστή που σταυρώθηκε εξ αριστερών του Χριστού[x] και λένε: «Πήγαιναν με τον σταυρό στο χέρι και δεξ τι έπαθαν!»

Υπάρχουν και περιπτώσεις – αυτές είναι πολύ σπάνιες – που επιτρέπει ο Θεός από αγάπη να βρίσκουν μεγάλες δοκιμασίες μερικούς πολύ εκλεκτούς αγωνιστές, για να τους στεφανώσει. Αυτοί είναι μιμητές του Χριστού. Βλέπετε, στην Αγία Συγκλητική, επειδή βοηθούσε πνευματικά πολλές ψυχές με τις νουθεσίες της, πήγε ο διάβολος να την εμποδίσει από αυτό το έργο. Τριάμισι χρόνια έμεινε άφωνη από την αρρώστια της[xi].

Άλλοτε πάλι κάποιος πραγματικός μιμητής του Χριστού ζητάει ως χάρη από τον Θεό να συγχωρήσει σφάλματα των συνανθρώπων του, να τους απαλλάξει από την δικαία Του οργή, και να τιμωρηθεί αυτός αντί αυτών, ενώ δεν φταίει ο ίδιος. Αυτός πολύ συγγενεύει με τον Θεό και πολύ συγκινεί τον Θεό η μεγάλη αυτή αρχοντική αγάπη του παιδιού Του. Εκτός δε από την χάρη που του κάνει και χαρίζει τα σφάλματα των άλλων, επιτρέπει να έχει και μαρτυρικό τέλος, κατά το επίμονο αίτημά του. Συγχρόνως όμως του ετοιμάζει και το

καλύτερο αρχοντικό παραδεισένιο παλάτι με ακόμη μεγαλύτερη δόξα, διότι πολλοί άνθρωποι τον είχαν αδικήσει με την κατ' όψιν κρίση τους, που νόμιζαν ότι ο Θεός τον τιμώρησε για τις δικές του αμαρτίες.

Η αχαριστία για την αγάπη του Θεού

- Γέροντα, οι δοκιμασίες πάντοτε ωφελούν τους ανθρώπους;

- Εξαρτάται από το πως αντιμετωπίζει κανείς τις δοκιμασίες. Όσοι δεν έχουν καλή διάθεση, βρίζουν τον Θεό, όταν τους βρίσκουν διάφορες δοκιμασίες. «Γιατί να το πάθω εγώ αυτό; Λένε. Να, ο άλλος έχει τόσα καλά! Θεός είναι αυτός;» Δεν λένε «ήμαρτον», αλλά βασανίζονται. Ενώ οι φιλότιμοι λένε: «Δόξα τω Θεώ! Αυτή η δοκιμασία με έφερε κοντά στον Θεό. Ο Θεός για το καλό μου το έκανε». Και ενώ μπορεί πρώτα να μην πατούσαν καθόλου στην εκκλησία, μετά αρχίζουν να εκκλησιάζονται, να εξομολογούνται, να κοινωνούν. Πολλές φορές μάλιστα, ο Θεός, τους πολύ σκληρούς τους φέρνει κάποια στιγμή με μια δοκιμασία σε τέτοιο φιλότιμο, που μόνοι τους παίρνουν μεγάλη στροφή και εξιλεώνονται με τον πόνο που νιώθουν για όσα έκαναν.

- Γέροντα, πρέπει να λέμε «δόξα Σοι ο Θεός», όταν όλα πηγαίνουν καλά;

- Μα, αν δεν λέμε το «δόξα Σοι ο Θεός» στις χαρές, πως θα το πούμε στις θλίψεις; Εσύ το λες στις θλίψεις και δεν θέλεις να το πης στις χαρές; Αλλά, όταν είναι αχάριστος κανείς, δεν γνωρίζει την αγάπη του Θεού. Η αχαριστία είναι μεγάλη αμαρτία. Για μένα είναι θανάσιμο αμάρτημα. Ο αχάριστος με τίποτε δεν ευχαριστιέται. Για όλα γκρινιάζει, όλα του φταίνε. Στην πατρίδα μου, τα Φάρασα, χρησιμοποιούσαν πολύ το πετιμέζι. Ένα βράδυ μια κοπέλα έκλαιγε, γιατί ήθελε πετιμέζι. Η μάνα της – τι να κάνη; - πήγε και ζήτησε από την γειτονιά. Αυτή, μόλις πήρε το πετιμέζι, έβαλε πάλι τα κλάματα. Χτυπούσε τα πόδια της κάτω και φώναζε: «Μαμά, θέλω και γιαούρτι». «Τέτοια ώρα, παιδάκι μου, που να βρω γιαούρτι;» της λέει η μάνα της. «Όχι, θέλω γιαούρτι». Πήγε, υποχρεώθηκε η καημένη σε μια γειτόνισσα, της έφερε και γιαούρτι. Το παίρνει η κόρη και βάζει πάλι τα κλάματα. «Τώρα γιατί κλαις;», την ρωτάει η μάνα της. «Μαμά, τα θέλω ανακατεμένα». Τα παίρνει η μάνα, τα ανακατεύει. Αυτή βάζει πάλι τα κλάματα. «Μαμά δεν μπορώ να τα φάω έτσι. Θέλω να τα

ξεχωρίσω!». Οπότε την περιέλαβε στα σκαμπίλια η μάνα της, και ... ξεχωρίστηκε το πετιμέζι από το γιαούρτι!

Έτσι, θέλω να πω, κάνουν μερικές φορές πολλοί άνθρωποι, και τότε έρχεται η παιδαγωγία του Θεού. Τουλάχιστον να αναγνωρίζουμε την αχαριστία μας και να ευχαριστούμε τον Θεό μέρα-νύχτα για τις ευλογίες που μας δίνει. Με αυτόν τον τρόπο θα πάρουμε καταπόδι τον δειλό διάβολο, ο οποίος θα συμμαζέψει τα ταγκαλάκια του και θα γίνη μαύρος καπνός, γιατί θα του έχουμε βρει πια το αδύνατο σημείο.

Να συγκρίνουμε την δοκιμασία μας με την μεγαλύτερη δοκιμασία του άλλου

Το καλύτερο φάρμακο για την κάθε δοκιμασία μας είναι η μεγαλύτερη δοκιμασία των συνανθρώπων μας, αρκεί να την συγκρίνουμε με την δική μας δοκιμασία, για να διακρίνουμε την μεγάλη διαφορά και την μεγάλη αγάπη που μας έδειξε ο Θεός και επέτρεψε μικρή δοκιμασία σ' εμάς. Τότε θα Τον ευχαριστήσουμε, θα πονέσουμε για τον άλλον που υποφέρει πιο πολύ και θα κάνουμε καρδιακή προσευχή να τον βοηθήσει ο Θεός. Μου έκοψαν λ.χ. το ένα πόδι: «Δόξα Σοι ο Θεός, να πω, που έχω τουλάχιστον ένα πόδι• του άλλου του έκοψαν και τα δύο». Και αν ακόμη μείνω ένα κούτσουρο, χωρίς χέρια και πόδια, πάλι να πω: «Δόξα Σοι ο Θεός, που περπατούσα τόσα χρόνια, ενώ άλλοι γεννήθηκαν παράλυτοι».

Εγώ, από την στιγμή που άκουσα ότι ένας οικογενειάρχης έχει έντεκα χρόνια αιμορραγία, είπα: «Τι κάνω εγώ; Κοσμικός άνθρωπος αυτός και να έχη έντεκα χρόνια αιμορραγία, να έχη παιδιά, να πρέπει να σηκωθεί το πρωί να πάη στην δουλειά, και εγώ ούτε επτά χρόνια δεν συμπλήρωσα που έχω αιμορραγίες!»[xii]. Αν σκέφτωμαι τον άλλον που υποφέρει τόσο πολύ, δεν μπορώ να δικαιολογήσω τον εαυτό μου. Ενώ, αν σκέφτωμαι ότι εγώ υποφέρω και οι άλλοι είναι μια χαρά, ότι σηκώνομαι την νύχτα κάθε μισή ώρα, επειδή έχω πρόβλημα με το έντερο και δεν μπορώ να κοιμηθώ, ενώ οι άλλοι κοιμούνται ήσυχα, δικαιολογώ τον εαυτό μου, αν γογγύσω. Εσύ, αδελφή, πόσον καιρό έχεις τον έρπητα[xiii];

- Οκτώ μήνες, Γέροντα.

- Βλέπεις; Ο Θεός σε άλλους τον αφήνει δύο μήνες, σε άλλους δέκα μήνες, σε άλλους δεκαπέντε. Καταλαβαίνω, είναι μεγάλος ο πόνος. Μερικοί φθάνουν σε απόγνωση. Ένας κοσμικός όμως που έχει έρπητα έναν-δύο μήνες και από τον πολύ πόνο απελπίζεται, να μάθη ότι ένας πνευματικός άνθρωπος τον έχει έναν χρόνο και κάνει υπομονή και δεν γογγύζει, τότε αμέσως παρηγοριέται. «Βρε, λέει, εγώ τον έχω δύο μήνες και έφθασα στην απελπισία• ο άλλος ο καημένος έναν χρόνο τον έχει και δεν μιλάει! Εγώ κάνω και αταξίες, ενώ εκείνος ζη πνευματικά!». Οπότε βοηθιέται χωρίς συμβουλή!

Οι θλίψεις που μας προξενούν οι άνθρωποι

- Γέροντα, όταν κάποιος υπομένει κατά Θεόν τις θλίψεις και τις αδικίες που του προξενούν οι άνθρωποι, αυτή η υπομονή τον καθαρίζει από τα πάθη;

Αν τον καθαρίζω λέει! Τον λαμπικάρει! Μα, υπάρχει ανώτερο απ' αυτό; Έτσι μπορεί να εξοφλήση αμαρτίες. Βλέπετε, έναν εγκληματία τον δέρνουν, τον κλείνουν στην φυλακή, κάνει εκεί τον μικρό κανόνα του και, εάν ειλικρινά να μετανοήση, γλιτώνει την αιώνια φυλακή. Μικρό πράγμα είναι να εξοφλήση με αυτήν την ταλαιπωρία έναν αιώνιο λογαριασμό;

Κάθε θλίψη να την υπομένετε με χαρά. Οι θλίψεις που μας προκαλούν οι άνθρωποι είναι πιο γλυκές από όλα τα σιρόπια που μας προσφέρουν όσοι μας αγαπούν. Βλέπεις, στους μακαρισμούς ο Χριστός δεν λέει: «μακάριοί εστε, όταν επαινέσωσιν υμάς», αλλά «μακάριοί εστε, όταν ονειδίσωσιν υμάς»[χίν], και μάλιστα «ψευδόμενοι». Όταν ο ονειδισμός δεν είναι δίκαιος, αποταμιεύει κανείς. Ενώ, όταν είναι δίκαιος, ξοφλάει. Γι' αυτό, όχι μόνον πρέπει να υπομένουμε αγόγγυστα αυτόν που μας πειράζει, αλλά και να νιώθουμε ευγνωμοσύνη, γιατί μας δίνει την ευκαιρία να αγωνισθούμε στην αγάπη, στην ταπείνωση, στην υπομονή.

Οι συκοφάντες βέβαια εργάζονται συνεργαζόμενοι με το ταγκαλάκι. Αλλά ο δυνατός αέρας συνήθως σπάει και ξεριζώνει τα ευαίσθητα δένδρα που δεν έχουν βαθιές ρίζες• ενώ όσα έχουν βαθιές ρίζες, τα βοηθάει να προχωρήσουν τις ρίζες τους πιο βαθιά.

Εμείς πρέπει να προσευχώμαστε για όλους που μας κακολογούν, και να ζητούμε από τον Θεό να τους δίνη μετάνοια, φωτισμό και υγεία και να μην αφήνουμε μέσα μας ούτε ίχνος μίσους γι' αυτούς. Να κρατούμε μόνον την πείρα από τον πειρασμό, να πετούμε όλα τα φαρμάκια και να έχουμε υπ' όψιν μας τα λόγια του Οσίου Εφραίμ: «Εάν συμβή σοι συκοφαντία, και μετά ταύτα φανερωθή το καθαρόν της συνειδήσεώς σου, μη υψηλοφρόνει, αλλά δούλευε τω Κυρίω εν ταπεινοφροσύνη τω λυτρουμένω σε από συκοφαντίας ανθρώπων, ίνα μη πέσης πτώμα εξαισίον»[xv] Οι αρρώστιες βοηθούν τους ανθρώπους

- Τι θα πη, Γέροντα, «Καλό Παράδεισο»;

- Με το καλό να πας στον Παράδεισο.

- Μπορεί, Γέροντα, να εννοή: «Να πας στον καλό Παράδεισο»;

- Άκουσες εσύ ποτέ να μιλούν για κακό Παράδεισο; «Πάντως, για να πάη κανείς στον γλυκό Παράδεισο, πρέπει να φάη πολλά πικρά εδώ, να έχη το διαβατήριο των δοκιμασιών στο χέρι. Τι γίνεται στα νοσοκομεία! Τι δράματα! Τι πόνο έχει ο κόσμος! Πόσες μητέρες, οι καημένες, κάνουν επεμβάσεις, σκέφτονται τα παιδάκια τους και έχουν την αγωνία όλης της οικογένειας! Πόσοι οικογενειάρχες έχουν καρκίνο, κάνουν ακτινοβολίες και τι βάσανο έχουν! Να μην μπορούν να δουλέψουν, να πρέπη να πληρώσουν νοίκια, να έχουν ένα σωρό έξοδα! Εδώ άλλοι έχουν την υγεία τους και πάλι δεν μπορούν να τα βγάλουν πέρα, πόσο μάλλον να μην έχη κανείς την υγεία του και να ζορίζεται να δουλέψη, για να ανταποκριθή λίγο στις υποχρεώσεις του! Πολύ με έχουν καταβάλει τα προβλήματα των ανθρώπων. Πόσα ακούω κάθε μέρα! Συνέχεια βάσανα, δυσκολίες!... Πίκρα όλη μέρα το στόμα και το βράδυ να πέφτω νηστικός λίγο να ξεκουραστώ. Νιώθω πολλή σωματική κούραση, αλλά και εσωτερική ξεκούραση.

- Γέροντα, πάντα ωφελεί η αρρώστια;

- Ναι, πάντα πολύ ωφελεί. Οι αρρώστιες βοηθούν τους ανθρώπους, να «εξιλεωθούν»[i], όταν δεν έχουν αρετές. Μεγάλο πράγμα η υγεία, αλλά και το καλό που προσφέρει η αρρώστια, η υγεία δεν μπορεί να το δώση! Πνευματικό καλό! Είναι πολύ μεγάλη ευεργεσία, πολύ μεγάλη! Καθαρίζει τον άνθρωπο από την αμαρτία, και μερικές φορές του εξασφαλίζει και μισθό. Η ψυχή του ανθρώπου είναι σαν το χρυσάφι και η αρρώστια είναι σαν τη φωτιά που την

καθαρίζει. Βλέπεις, και ο Χριστός είπε στον Απόστολο Παύλο: «Η δύναμис μου εν ασθενεία τελειούται»^[ii]. Όσο περισσότερο ταλαιπωρηθή με κάποια αρρώστια ο άνθρωπος, τόσο περισσότερο εξαγνίζεται και αγιάζεται, αρκεί να κάνη υπομονή και να την δέχεται με χαρά.

Μερικές αρρώστιες θέλουν μόνο λίγη υπομονή, και τις επιτρέπει ο Θεός, για να πάρη ο άνθρωπος λίγο μισθό και να του αφαιρέση ο Θεός μερικά κουσούρια. Γιατί η σωματική αρρώστια βοηθάει στην θεραπεία της πνευματικής αρρώστιας. Την εξουδετερώνει με την ταπείνωση που φέρνει. Ο Θεός όλα τα αξιοποιεί για το καλό! Ό,τι επιτρέπει είναι για το πνευματικό μας συμφέρον. Ξέρει τι χρειάζεται ο καθένας μας και μας δίνει κάποια αρρώστια, είτε για να ανταμειφθούμε, είτε για να εξοφλήσουμε αμαρτίες.

Ο ουράνιος μισθός από την αρρώστια

- Τι κάνει η μητέρα σου;

- Δεν είναι καλά, Γέροντα. Ανεβάζει κατά διαστήματα ψηλό πυρετό και τότε χάνεται. Το δέρμα της γεμίζει πληγές και τις νύχτες πονάει.

- Ξέρεις; Αυτοί είναι μάρτυρες• αν δεν είναι ολόκληροι μάρτυρες, είναι μισοί.

- Και όλη η ζωή της, Γέροντα, ήταν μια ταλαιπωρία.

- Επομένως ο μισθός της θα είναι διπλός. Πόσα έχει να λάβη! Τον Παράδεισο τον έχει εξασφαλισμένο. Όταν ο Χριστός βλέπη ότι κάποιος αντέχει μια βαρεία αρρώστια, του την δίνει, ώστε με την λίγη ταλαιπωρία στην επίγεια ζωή να ανταμειφθή πολύ στην ουράνια, την αιώνια, ζωή. Υποφέρει εδώ, αλλά θα ανταμειφθή εκεί, στην άλλη ζωή, γιατί υπάρχει Παράδεισος, υπάρχει και ανταμοιβή.

Σήμερα μου είπε μια νεφροπαθής που χρόνια τώρα κάνει αιμοκάθαρση: «Παππούλη, σταυρώστε, σας παρακαλώ, το χέρι μου. Οι φλέβες είναι όλο πληγές και δεν μπορώ να κάνω αιμοκάθαρση». «Αυτές οι πληγές, της είπα, στην άλλη ζωή θα είναι διαμάντια μεγαλύτερης αξίας από τα διαμάντια αυτού του κόσμου. Πόσα χρόνια κάνεις αιμοκάθαρση;» «Δώδεκα», μου λέει. «Δηλαδή δικαιούσαι ένα “εφάπαξ” και μία σύνταξη μειωμένη», της είπα. Μετά μου δείχνει μια πληγή στο άλλο χέρι και μου λέει: «»Παππούλη, αυτή η πληγή δεν κλείνει• φαίνεται το κόκκαλο». «Ναι, αλλά από εκεί μέσα φαίνεται ο Ουρανός, της λέω. Άντε, καλή υπομονή. Εύχομαι ο Χριστός να σου αυξάνη την αγάπη Του, για να ξεχνιέται ο πόνος σου. Φυσικά υπάρχει και η άλλη ευχή, να εξαλειφθούν οι πόνοι, αλλά τότε εξαλείφεται και ο πολύ μισθός. Επομένως, η προηγούμενη ευχή είναι καλύτερη». Παρηγορήθηκε η καημένη.

Όταν το σώμα δοκιμάζεται, τότε η ψυχή αγιάζεται. Με την αρρώστια πονάει το σώμα μας, το χωματόκτιστο αυτό σπίτι μας, αλλά έτσι θα αγάλλεται αιώνια ο νοικοκύρης του, η ψυχή μας, στο ουράνιο παλατάκι που μας ετοιμάζει ο Χριστός. Με αυτήν την πνευματική λογική, που είναι παράλογη για τους κοσμικούς, χαίρομαι και εγώ και καμαρώνω για τις σωματικές βλάβες που έχω. Το μόνο που δεν σκέφτομαι είναι ότι θα έχω ουράνια ανταμοιβή. Καταλαβαίνω ότι εξοφλώ την αχαριστία μου στον Θεό, αφού δεν έχω ανταποκριθή στις μεγάλες Του δωρεές και ευεργεσίες. Γιατί στην ζωή μου όλα γλέντι είναι• και η καλογερική και οι αρρώστιες που περνώ. Όλο φιλανθρωπίες μου κάνει ο Θεός και όλο οικονομίες. Ευχηθήτε όμως να μη με ξοφλάη με αυτά σ’ αυτήν την ζωή, γιατί τότε αλλοίμονό μου! Μεγάλη τιμή μου έκανε ο Χριστός να υπέφερα ακόμη περισσότερο την αγάπη Του, αρκεί να με ενίσχυε, ώστε να αντέχω, και μισθό δεν θέλω.

Ο άνθρωπος, όταν είναι τελείως καλά στην υγεία του, δεν είναι καλά. Καλύτερα να έχη κάτι. Εγώ, όσο ωφελήθηκα από την αρρώστια, δεν ωφελήθηκα από όλη την άσκηση που είχα κάνει μέχρι τότε. Γι’ αυτό λέω, αν δεν έχη κανείς υποχρεώσεις, να προτιμά αρρώστιες παρά υγεία. Από την υγεία του είναι χρεώστης, ενώ από την αρρώστια, όταν την αντιμετωπίζω με υπομονή, έχει να λάβη. Όταν ήμουν στο Κοινόβιο[iii], είχε έρθει μια φορά ένας άγιος Επίσκοπος, πολύ γέρος, ονόματι Ιερόθεος, που ασκήτευε στην Σκήτη της Αγίας Άννης. Την ώρα που έφευγε, όπως πήγε να ανεβή στο ζώο, τραβήχτηκε το παντελόني του και φάνηκαν τα πρησμένα του πόδια. Οι Πατέρες που πήγαν να τον βοηθήσουν, τα είδαν και τρόμαξαν. Εκείνος το κατάλαβε και τους είπε: «Αυτά είναι τα καλύτερα δώρα που μου έδωσε ο Θεός. Τον παρακαλώ να μη μου τα πάρη».

Η υπομονή στους πόνους

Όταν μας βρίσκει μια αρρώστια, καλά είναι να αφηνώμαστε στον Χριστό εν λευκώ. Να σκεφτώμαστε ότι η ψυχή μας έχει μεγαλύτερη ανάγκη από υπομονή και δοξολογία στους πόνους παρά από ατσαλένιο σώμα με το οποίο μπορούμε να κάνουμε μεγάλους σωματικούς αγώνες, οι οποίοι όμως ίσως μας κάνουν να καυχηθούμε, χωρίς να το καταλάβουμε, γιατί θα νομίσουμε ότι με το σπαθί μας θα κερδίσουμε τον Παράδεισο.

Ξέρετε πόσα χρόνια έχω άλλοτε υποφερτό πόνο και άλλοτε ανυπόφορο; Ο υποφερτός είναι μια μόνιμη κατάσταση. Πόσα τράβηξα πρώτα από την βρογχεκτασία και έπειτα με την εγχείρηση που έκανα! Έπειτα άρχισαν ιστορίες με τα έντερα. Ύστερα, μισή χρονιά την πέρασα με την δυσκοπάθεια• πονούσα πολύ. Δεν μπορούσα να κάνω ούτε τις μετάνοιες που έκανα, αλλά δυσκολευόμουν και να εξυπηρετηθώ, ενώ χρειαζόταν να υπηρετήσω και τον κόσμο που ερχόταν. Στην συνέχεια μου παρουσιάστηκε κάτι σκληρό στην κοιλιά• μου είπαν ότι ήταν κήλη. Όταν κουραζόμουν, πονούσε και πρηζόταν πολύ. Μια μέρα, παραμονή του Αγίου Παντελεήμονος, ήταν πρησμένο και πονούσα. Έπρεπε όμως να πάω στην Σκήτη, στην ολονυκτία. Είπα: «θα πάω και ό,τι θέλει ας γίνη», γιατί έπρεπε να πάω. Στην διάρκεια της αγρυπνίας σκέφθηκα να καθήσω λίγο, αλλά είπα «αν κατεβάσω εγώ το στασίδι, για να καθήσω, θα το κατεβάσουν όλοι», οπότε προτίμησα να μην καθήσω καθόλου. Μετά από δώδεκα ώρες που κράτησε η αγρυπνία υπέθεσα ότι θα χειροτερέψω πολύ. Όταν επέστρεψα στο Κελλί μου, δεν πρόλαβα καλά-καλά να μπω μέσα, χτύπησε το καμπανάκι. «Ε, Πάτερ, άνοιξε!», ακούω κάποιον να φωνάζει. Έβαλα τα γέλια. «Εντάξει, είπα, τώρα θα πάμε συνέχεια». Και πράγματι σε λίγο ήρθαν και άλλοι και άλλοι. Το βράδυ που τελείωσα με τον κόσμο, είδα ότι είχε εξαφανισθή τελειώς! Την άλλη ημέρα, ενώ είχα ξεκουραστή, πάλι παρουσιάστηκε! Έπειτα με εμπόδιζε και με πονούσε, αλλά και το καμάρι να κιάλας. Αφού ο Χριστός το ήξερε, ήξερε και ότι με βοηθάει, γι' αυτό το άφηνε. Πέντε χρόνια κράτησε αυτό. Ξέρεις τι δυσκολία;

- Και τότε, Γέροντα, που είχατε πρόβλημα με τα πόδια σας;

- Εκείνο ήταν άλλο. Δεν μπορούσα να σταθώ όρθιος. Όταν ερχόταν κόσμος, ζοριζόμουν. Πέρασε εκείνο, μετά άρχισε η αιμορραγία. «Ελκώδη κολίτιδα», μου είπαν. Άλλη ιστορία... Πάνε επτά χρόνια με αιμορραγίες, με πόνους... Αλλά μη στεναχωριέσθε• μόνο να εύχεσθε για την υγεία της ψυχής μου. Εγώ χαιρόμαι που με τίμησε ο Θεός και μου έδωσε αυτό το δώρο και δεν θέλω να μου το στερήσει. Δόξα τω Θεώ• ο Θεός το επιτρέπει, για να βοηθηθώ κατ' αυτόν τον τρόπο. Έτσι δίνουμε εξετάσεις στην υπομονή. Τώρα αυτό, ύστερα το άλλο... «Υπομονής χρείαν έχομεν»[iv]. Γιατί, αν εμείς που έχουμε λίγο φόβο Θεού, δεν κάνουμε υπομονή, τι θα κάνουν οι κοσμικοί; Αν και βλέπω ότι πολλοί λαϊκοί μας ξεπερνούν στην

αρετή. Μου έλεγαν οι γονείς μου ότι οι Φαρασιώτες, όταν αρρώσταιναν, δεν έτρεχαν αμέσως στον Χατζεφεντή[ν] να τους θεραπεύσει. Υπέμεναν πρώτα τους πόνους, όσο μπορούσαν, ανάλογα με το φιλότιμο και την υπομονή τους, διότι θεωρούσαν ευλογία να υποφέρουν. «Ας βασανίσω κι εγώ, έλεγαν, λίγο την ψυχή μου για τον Χριστό, αφού ο Χριστός βασανίστηκε πολύ, για να με σώσει». Και, όταν πια έβλεπαν ότι πήγαιναν πίσω οι δουλειές τους και ταλαιπωρούνταν η οικογένειά τους, τότε πήγαιναν στον Χατζεφεντή να τους θεραπεύσει. Βλέπεις τι φιλότιμο είχαν! Όταν εκείνοι, που ήταν λαϊκοί, σκέφτονταν έτσι και έκαναν υπομονή, εγώ σαν καλόγερος πως πρέπει να σκέφτωμαι; Ο Χριστός είπε: «Εν τη υπομονή υμών κτήσασθε τας ψυχάς υμών»[vi]. Βλέπετε, ο Θεός δεν ευχαριστήθηκε τόσο από τις ελεημοσύνες του Ιώβ, όταν είχε όλα τα αγαθά, όσο από την υπομονή του τον καιρό της δοκιμασίας[vii].

- Γέροντα, όταν λέτε ότι ένας άνθρωπος κάνει υπομονή στους πόνους, εννοείτε ότι δεν δείχνει καθόλου ότι πονάει;

- Στην εσχάτη ανάγκη μπορεί να αφήσει να γίνη στους άλλους λίγο αντιληπτό. Μπορεί να πη ότι πονάει, αλλά όχι σε τι βαθμό. Γιατί, αν δεν το κάνει καθόλου γνωστό στους άλλους, οι άλλοι μπορεί να σκανδαλίζονται από κάποια συμπεριφορά του. Αν λ.χ. ένας μοναχός υποφέρει από κάτι και δεν μπορεί να πάη στην Ακολουθία, ίσως να βλαφτή κάποιος που δεν έχει καλούς λογισμούς.

Αντιμετώπιση του πόνου

- Γέροντα, ποιον πόνο λέτε ανυπόφορο;

- Τον πόνο που κάνει να τρέχουν δάκρυα από τα μάτια! Αυτά τα δάκρυα δεν είναι ούτε μετανοίας ούτε αγαλλιάσεως• που υπάγονται; Τι λέτε;

- Μαρτύριο δεν είναι, Γέροντα;

- Εμ, μαρτύριο είναι!

- Γέροντα, όταν έχω δυνατό πόνο, δυσκολεύομαι να πω «δόξα Σοι ο Θεός».

- Γιατί δυσκολεύεσαι; Να σκέφτεσαι τι τράβηξε ο Χριστός. Ξύλο, ονειδισμούς, φραγγέλωμα, σταύρωση[viii]! Και όλα τα υπέμεινε, «αναμάρτητος ων»[ix], για την σωτηρία μας. Και εσύ, όταν πονάς, να λες: «Για την αγάπη Σου, Χριστέ μου, θα υπομείνω».

- Γέροντα, τι χρειάζεται για να ξεπεράσης τον πόνο;

- Παλληκαριά, βία χρειάζεται.

- Και τον ανυπόφορο πόνο πως τον αντιμετωπίζει κανείς;

- Αν είναι κοσμικός, με το τραγούδι, αν είναι πνευματικός άνθρωπος, με την ψαλμωδία... Ο πατέρας μου μια φορά είχε πυρετό και πολύ πονοκέφαλο. Τι κάνει λοιπόν; Παίρνει και τρώει μια αλμυρή σαρδέλα, πίνει και ένα ποτήρι κρασί και άρχισε να τραγουδάει το «Ξύπνα καημένο μου ραγιά» και άλλα τραγούδια της κλεφτουριάς και έγινε καλά! Έτσι και εμείς να φέλνουμε, για να διασκεδάζεται ο πόνος! Κι εγώ μια μέρα κρύωσα και είχα έναν πονοκέφαλο, που πήγαινε να σπάση το κεφάλι μου. Άρχισα λοιπόν μια πολύ ωραία ψαλμωδία και μου έφυγε ο πονοκέφαλος. Πράγματι η ψαλμωδία μαζί με την ευχή πολύ βοηθάει σ' αυτές τις περιπτώσεις• απαλαίνει την ψυχή, την γλυκαίνει, γιατί οι συνεχείς θλίψεις και οι πόνοι την καταβάλλουν και της δημιουργούν ψύξη. Και χθες βράδυ δεν μπορούσα να κοιμηθώ από τον πόνο. Είπα πως, αν δεν ξημερώσω και πεθάνω, τότε θα έχω ...μεγάλη μέρα. Στην άλλη ζωή δεν θα βραδιάζω ποτέ, ούτε θα ξημερώνη... Έπειτα πήρα ένα ...χάπι• έφαλα «Τας αληθόνας των Αγίων...»[x]. Αυτό το ...χάπι διαρκεί όλη την νύχτα! Έχουν τέτοιο χάπι εδώ οι γιατροί;

- Γέροντα, λένε ότι την νύχτα οι πόνοι δυναμώνουν.

- Ναι, βαραίνει την νύχτα ο άνθρωπος. Ύστερα την ημέρα οι άρρωστοι, επειδή έχουν συντροφιά, συζητούν κ.λπ., ξεχνούν τον πόνο. Το βράδυ που είναι μόνοι τους, πάει ο νους τους στον πόνο και νομίζουν ότι πονούν περισσότερο. Στην αρρώστια πόνοι θα υπάρχουν, αλλά σκοπός είναι να γυρίζουμε το κουμπί σε άλλη συχνότητα, για να ξεχνιούνται. Γιατί, αν δεν αντιμετωπίζης σωστά τον πόνο, θα πονάς δυο φορές. Αν σκέφτεσαι τον πόνο, θα διπλασιάζεται ο πόνος. Ενώ με έναν καλό λογισμό, αν λ.χ. θυμάσαι αυτούς που πονούν πιο πολύ από σένα ή αν ψάλεις λίγο, ο πόνος ξεχνιέται.

- Γέροντα, ο πόνος συνήθως σε προειδοποιεί ότι κάτι συμβαίνει στον οργανισμό. Στην συνέχεια πόση προσοχή πρέπει να του δίνης;

- Πρέπει να δοκιμάζης κανείς την αντοχή του και ανάλογα να προσέχη. Ιδίως, όταν περάση η ηλικία, χρειάζεται προσοχή, γιατί ένα παλιό αυτοκίνητο, αν συνεχίση να τρέχη με την ίδια ταχύτητα που έτρεχε, όταν ήταν καινούργιο, θα φύγουν οι ρόδες από 'δώ, το καρμπιρατέρ από 'κεί... Το διάστημα που μου πονούσε η μέση, δεν μπορούσα να κάνω κομποσχοίνι όρθιος. Όταν είδα ότι λιγάκι βελτιώθηκε, σηκώθηκα και έκανα τα κομποσχοίνια όρθιος και μεγάλες μετάνοιες, οπότε με ξαναπόνεσε. Κάθησα λίγο. Μετά είπα: «Αντε να ξαναδοκιμάσω». Πάλι τα ίδια• πονούσα. Ύστερα δεν συνέχισα, αλλά είχα αναπαυμένο τον λογισμό μου.

- Ένας πόνος, Γέροντα, που ξέρω ότι δεν έχει άλλη επίπτωση στον οργανισμό, δεν με ανησυχεί. Όταν όμως δείχνη ότι υπάρχει μια σοβαρή βλάβη, με ανησυχεί.

- Κοίταξε, ο πόνος λ.χ. της μέσης μπορεί να μην έχη καμιά επίπτωση στον οργανισμό, αλλά καθηλώνει το σώμα, ενώ τους άλλους πόνους τους υποφέρει το σώμα.

- Γέροντα, όταν υποφέρει το σώμα, υποφέρει συγχρόνως και η ψυχή;

- Όταν ο οδηγός είναι άρρωστος, δεν μπορεί να τρέξη το αυτοκίνητο. Η ψυχή υποφέρει, όταν πονάη το σώμα. Κατάλαβες; Της λείπει η διάθεση που έχει, όταν το σώμα είναι καλά. Αδιαθετεί και η ψυχή κατά κάποιον τρόπο.

- Γέροντα, ο πόνος αγριεύει τον άνθρωπο;

- Όταν ο άνθρωπος δεν αντιμετωπίσει πνευματικά τον πόνο, μπορεί να αγριέψει. Όταν όμως τον αντιμετωπίσει πνευματικά, ηρεμεί και παρηγοριέται θεϊκά. Είναι πανηγύρι μετά η αρρώστια. Χαίρεται, γιατί θα πάη με τους Ομολογητές και τους Μάρτυρες. Οι άγιοι Μάρτυρες ξεχνούσαν τον πόνο, γιατί η αγάπη τους προς τον Χριστό ήταν μεγαλύτερη από τον πόνο και τον εξουδετέρωνε.

- Αυτός που πονάει και δεν αντιμετωπίζει πνευματικά τον πόνο, δεν εξαγνίζεται;

- Ο κοσμικός εξαγνίζεται, όχι όμως και ο μοναχός.

Η συμμετοχή στον πόνο των άλλων

Όταν ο άνθρωπος πονάη για τον συνάνθρωπό του, ο Θεός κατά κάποιον τρόπο συγκινείται, χαίρεται, γιατί ο άνθρωπος αυτός, με την αγάπη που έχει, συγγενεύει μαζί Του, και του δίνει θεία παρηγοριά. Αλλιώς δεν θα μπορούσε να αντέξει τον πόνο για τον συνάνθρωπό του.

- Γέροντα, πως μπορείς να νιώσης τον πόνο των άλλων;

- Όταν έχης κι εσύ κάποιον πόνο, σκέφτεσαι τον πόνο του άλλου, έρχεσαι στην θέση του και πονάς πιο πολύ για 'κείνον. Ο πόνος ο δικός σου δηλαδή σε βοηθάει να καταλάβης τον πόνο των άλλων. Και όταν δέχεσαι με χαρά τον δικό σου πόνο, δίνεις στους πονεμένους παρηγοριά.

Πάντως άλλο είναι να μαθαίνεις ότι αρρώστησε κάποιος και άλλο είναι να αρρωσταίνεις ο ίδιος. Τότε καταλαβαίνεις τον άρρωστο. Άκουγα «χημειοθεραπείες» και νόμιζα ότι είναι «χυμοθεραπείες», δηλαδή ότι κάνουν στους καρκινοπαθείς θεραπεία με χυμούς, με φυσικές τροφές! Που να ξέρω; Τώρα όμως κατάλαβα τι ταλαιπωρία είναι.

- Οι χημειοθεραπείες, Γέροντα, είναι πιο δύσκολες από τις ακτινοβολίες;

- Πιο δύσκολες; Όλα, και οι ακτινοβολίες και οι χημειοθεραπείες είναι... Το χειρότερο είναι που σου κόβουν την όρεξη• ενώ πρέπει να φας καλά, δεν μπορείς να φας καθόλου. Και οι γιατροί σου λένε: «Πρέπει να τρως». Εμ, πως να φας, αφού όλα αυτά σου κόβουν την όρεξη και σε κάνουν πτώμα! Όταν έκανα ακτινοβολίες, ενώ καιγόμουν, δεν μπορούσα να πιω καθόλου νερό. Μου ερχόταν να κάνω εμετό, αισθανόμουν απέχθεια ακόμη και για το νερό[χι].

- Γέροντα, αν κάνατε λίγο νωρίτερα την εγχείρηση...

- Τι νωρίτερα; Εγώ δεν κάνω προσευχή να περάση, γιατί έτσι συμπάσχω με τον κόσμο που υποφέρει. Καταλαβαίνω πιο πολύ τους πονεμένους και συμμετέχω στον πόνο τους. Άλλωστε και εμένα με ωφελεί πνευματικά. Ζητάω μόνο να μπορώ λίγο να εξυπηρετούμαι και να εξυπηρετώ. Ό,τι θέλει όμως ο Θεός.

Όταν έχεις κάποιο πρόβλημα στην υγεία σου και δεν σε απασχολή αυτό, τότε έχεις κατά κάποιον τρόπο το δικαίωμα να παρακαλής τον Θεό να βελτιώση την κατάσταση της υγείας των άλλων. Αλλά και όποιος δεν έχει δικό του πόνο, ας πονάη τουλάχιστον γι' αυτούς που πονούν. «Να πάρω τον γαταδόκκο σου», έλεγαν οι Φαρασιώτες, δηλαδή τον πόνο σου, το βάσανό σου, το φαρμάκι σου.

- Γέροντα, με τι τρόπο τον έπαιρναν;

- Με την αγάπη. Όταν με αγάπη λήη κανείς «να πάρω τον πόνο σου», τον παίρνει. Αλλά, αν τον πάρη, μετά θέλει πολλή υπομονή, πολλή παλληκαριά, πολλή δύναμη, για να τον

αντιμετώπιση. Έρχονται μερικοί και μου λένε: «Γέροντα, θέλω να πάρω τον πόνο σου». Μερικοί το λένε από παλληκαριά, μερικοί όμως φοβητσιάρηδες δεν ξέρουν τι λένε. Αυτοί με το παραμικρό τρέχουν στον γιατρό και εύκολα απογοητεύονται. Τον λίγο πόνο τον δικό τους δεν μπορούν να σηκώσουν και λένε να πάρουν τον δικό μου πόνο! Καλύτερα να κάνουν υπομονή στον δικό τους πόνο, να δέχονται με χαρά ό,τι επιτρέπει γι' αυτούς ο Θεός και να μη ζητούν δήθεν από αγάπη να πάρουν την αρρώστια του άλλου. Γιατί, αν τυχόν ο Θεός εκπληρώσει το αίτημά τους και ξεχάσουν ότι οι ίδιοι το ζήτησαν, θα γογγύσουν και μπορεί να τα βάλουν και με τον Θεό.

Διακονία αρρώστων

Χθες βράδυ, την ώρα που πήγαινα στον ναό για την αγρυπνία, είδα σε μια άκρη έναν πατέρα με ένα παιδάκι σε αναπηρικό καροτσάκι. Πλησίασα, αγκάλιασα τον μικρό και τον φίλησα. «Είσαι ένας άγγελος, του είπα, το ξέρεις;». Και στον πατέρα του είπα: «Μεγάλη τιμή για σένα να υπηρετής έναν άγγελο. Να χαίρεστε, γιατί θα πάτε και οι δύο στον Παράδεισο». Ελαμψαν από χαρά τα πρόσωπά τους, γιατί ένιωσαν την θεϊκή παρηγοριά.

Αυτοί που διακονούν αρρώστους, αναπήρους κ.λπ. με αγάπη και υπομονή, αν έχουν αμαρτίες, σβήνουν τις αμαρτίες τους με την θυσία που κάνουν• αν δεν έχουν αμαρτίες, αγιάζονται. Κάποτε μια γυναίκα μου διηγήθηκε μερικά γεγονότα από την ζωή της πολύ θαυμαστά. Απόρησα, γιατί ήταν καταστάσεις που συναντούμε στους βίους των Αγίων και αυτή ήταν μια απλή γυναίκα. Όταν μου είπε πως είχε περάσει τα περισσότερα χρόνια της ζωής της, είδα ότι όλη η ζωή της ήταν μια θυσία. Από νέα ακόμη υπηρετούσε αρρώστους, γιατί στο πατρικό της σπίτι είχαν και τον παππού και την γιαγιά, που ήταν άρρωστοι. Όταν παντρεύτηκε, έμενε με τον πεθερό και την πεθερά της, που ήταν επίσης άρρωστοι. Μετά αρρώστησε ο άνδρας της, έμεινε κατάκοιτος και τον υπηρετούσε. Όλη την ζωή της δηλαδή αυτή η γυναίκα την πέρασε διακονώντας αρρώστους. Διψούσε όλα αυτά τα χρόνια να μελετήσει, να πάη σε κάποια αγρυπνία, αλλά δεν είχε χρόνο. Επειδή όμως ήταν δικαιολογημένη, ο Θεός στο τέλος της έδωσε μαζεμένη την Χάρη Του.

- Γέροντα, μερικοί άνθρωποι, όταν αρρωσταίνουν, αποκτούν πολλές παραξενιές.

- Ναι, αυτό συμβαίνει, αλλά και οι υγιείς πρέπει να δικαιολογούν λίγο την ανησυχία, την γκρίνια ή την ιδιοτροπία των αρρώστων, γιατί αυτά είναι φυσικά στους αρρώστους. Ειδικά, όποιος δεν έχει αρρωστήσει, δεν μπορεί να καταλάβει τον άρρωστο, γιατί δεν έχει πονέσει και η καρδιά του είναι λίγο σκληρή.

Όσοι υπηρετούν έναν άρρωστο, έναν κατάκοιτο, χρειάζεται πολύ να προσέξουν να μην τον κάνουν να γογγύσει. Μπορεί να τον υπηρετούν για χρόνια, αν όμως μια φορά στο τέλος τον κάνουν να γογγύσει, τα χάνουν όλα. Είναι βαρύ να φύγει η ψυχή με γογγυσμό από αυτόν τον κόσμο. Αλλά και εκείνους μετά ο πονηρός θα τους βασανίζει, λεπταίνοντας δήθεν την συνείδησή τους.

- Γέροντα, όταν υπηρετής έναν άρρωστο, δεν σε καταβάλλει μόνον η κούραση, αλλά και η στεναχώρια, γιατί βλέπεις έναν δικό σου άνθρωπο σιγά-σιγά να σβήνει.

- Ναι, αλλά και ο Θεός όλους τους οικονομάει! Βλέπεις, όταν αρρωσταίνει ένα μέλος από την οικογένεια, όλη η οικογένεια πονάει. Και αν τυχόν είναι ο πατέρας και δεν μπορεί να εργαστεί, ολόκληρη η οικογένεια και πονάει και δυστυχεί. Έχει την αγωνία, «θα ζήσει ο πατέρας, δεν θα ζήσει;». Βασανίζεται αυτός, βασανίζονται και οι άλλοι. Σβήνει αυτός, σβήνουν και οι γύρω του. Και η μητέρα τότε πρέπει να δουλέψει περισσότερο. Να φροντίσει τα παιδιά, να πάει και στο νοσοκομείο, για να κοιτάξει τον άρρωστο. Θέλω να πω, όταν κάποιος αρρωστήσει από μια βαρεία αρρώστια, και ο ίδιος υποφέρει, κουράζεται και θέλει να πεθάνει, αλλά και οι δικοί του που τον υπηρετούν, στεναχωριούνται, ταλαιπωρούνται και κουράζονται. Και όσο περισσότερο δεμένοι και αγαπημένοι είναι, επιτρέπει στο τέλος ο Θεός, και ο άρρωστος και αυτοί που τον υπηρετούν να ταλαιπωρούνται πιο πολύ, να πονούν πιο πολύ, μέχρι να φθάσουν να πουν: «ας τον πάρει ο Θεός, για να ξεκουρασθή» - αλλά για να ξεκουραστούν και αυτοί. Βλέπετε, όταν μια οικογένεια είναι πολύ αγαπημένη, και οι γονείς πεθαίνουν στα καλά καθούμενα, χωρίς να αρρωστήσουν, και δεν ταλαιπωρούνται ούτε αυτοί ούτε τα παιδιά τους, γιατί χρειάστηκε να τους υπηρετήσουν, ο πόνος του χωρισμού για τα παιδιά είναι πολύ οδυνηρός.

- Γέροντα, ο ψυχικός παράγων πόσο μπορεί να επηρεάσει την σωματική υγεία;

- Όταν κανείς είναι ψυχικά καλά, ο σωματικός πόνος ελαφρώνει. Όταν δεν είναι καλά ψυχικά, η άσχημη ψυχική κατάσταση επιδεινώνει την υγεία του. Πάρε έναν καρκινοπαθή που τον έχουν ξεγραμμένο οι γιατροί. Αν πιστεύει στον Θεό και βρεθή σε μια χαρούμενη πνευματική ατμόσφαιρα, μπορεί να ζήσει περισσότερο, ενώ διαφορετικά μπορεί να λειώσει

από την στεναχώρια του και να σβήση μέσα σε λίγες εβδομάδες. Καμιά φορά μπορεί κάποιος από ιατρικής πλευράς να είναι υγιής, οι εξετάσεις να μη δείχνουν τίποτε, αλλά, αν έχει κάτι που τον σακατεύει ψυχικά, τότε να μην είναι πραγματικά καλά. Γιατί οι περισσότερες αρρώστιες από την στεναχώρια ξεκινούν. Όλοι οι άνθρωποι έχουν κάποιο ευαίσθητο σημείο. Μια στεναχώρια άλλον θα τον χτυπήσει στο στομάχι, άλλον στο κεφάλι.

Το καλύτερο φάρμακο για μια αρρώστια είναι η πνευματική χαρά, γιατί σκορπάει την θεία Χάρη στην ψυχή. Η πνευματική χαρά έχει την μεγαλύτερη ιαματική δύναμη για όλες τις αρρώστιες. Είναι η θεϊκή αλοιφή που επουλώνει τις πληγές, ενώ η στενοχώρια τις ερεθίζει.

Η ταλαιπωρία του αρρώστου και η εμπιστοσύνη στον Θεό

- Γέροντα, αν κάποιος έχει μια βαρειά αρρώστια και αποφασίσει να αφεθή στον Θεό, θα κάνει καλά;

- Άμα δεν έχει υποχρεώσεις, ό,τι θέλει κάνει. Άμα όμως έχει υποχρεώσεις, αυτό θα εξαρτηθή και από τους άλλους. Και εγώ πήγα στον γιατρό «άκων και μη βουλόμενος»... Αν δεν πήγαινα για εκείνη την «απλή εξέταση» που είπε ο γιατρός, θα έκλεινε τελείως το έντερο. Οπότε θα έπινα μόνο λίγα υγρά και μετά πάει, θα τελειωναν όλα. «Μια απλή εξέταση», μου είπε, και μπήκα σε έναν τέτοιο κύκλο... Αξονικές από εδώ, καρδιολόγος από εκεί, τώρα τα λευκά αιμοσφαίρια κατέβηκαν, τώρα ανέβηκαν, κοψίματα, μπαλώματα... Και τελικά τι βγήκε; Όπως πάω, θα καθήσω εδώ...

Συνήθως λέμε: «Οι άρρωστοι πρώτα να φροντίσουν να βοηθηθούν ανθρωπίνως και σε ό,τι δεν μπορούν να βοηθηθούν ανθρωπίνως θα βοηθήσει ο Θεός». Αλλά δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι, για να βοηθηθούν ανθρωπίνως οι άνθρωποι που πάσχουν από κάποια βαρειά αρρώστια, περνούν μεγάλη ταλαιπωρία, ολόκληρο μαρτύριο. Πρέπει να κάνουν ένα σωρό εξετάσεις, εγχειρήσεις, μεταγγίσεις, χημειοθεραπείες, ακτινοβολίες. Τρυπήματα για τις μεταγγίσεις, τρυπήματα για τους ορούς... Να σπάζουν οι φλέβες, να τους βάζουν την τροφή από την μύτη, να μην μπορούν να κοιμηθούν... Και όλα αυτά, για να γίνη αυτό που γίνεται ανθρωπίνως. Κατάλαβες; Δεν είναι κάτι απλό, πρόκειται λ.χ. για μια πληγή που μάζεψε πύον και πρέπει να σπάση, για να βγη το πύον, και μετά θα γίνουν καλά. Εδώ τούτα είναι

ολόκληρη διαδικασία. Γι' αυτό δεν πρέπει να επαναπαυώμαστε και να λέμε «εντάξει, αυτός ο άρρωστος έπεσε σε καλούς γιατρούς», αλλά να έχουμε υπ' όψιν ότι, για να βοηθηθεί ο άρρωστος ιατρικά, πρέπει να περάσει μια ολόκληρη ταλαιπωρία και να προσευχώμαστε με πόνο να του δίνει ο Χριστός υπομονή. Να φωτίζη τους γιατρούς, γιατί οι γιατροί μπορεί να κάνουν λάθη, ιδίως αν δεν έχουν ταπείνωση.

Βλέπεις, όταν χαλάση το σπίτι, ο νοικοκύρης του σπιτιού δεν μπορεί να σταθή. Έτσι και ο νοικοκύρης του σώματος, η ψυχή, δεν μπορεί να σταθή, αν χαλάση το σπίτι της, το σώμα. Και τώρα προσπαθούν να κρατήσουν τον νοικοκύρη μέσα στο σπίτι με το σίδηρο, με το ...ατσάλι, με βιταμίνες Α, Β, C...., να βοηθήσουν δηλαδή τους αρρώστους με την επιστήμη, αλλά δεν βοηθιούνται όλοι και, με την βοήθεια που τους προσφέρουν, απλώς παρατείνεται η ζωή τους με πόνο, παρατείνεται μάλλον ο πόνος. Γιατί δεν φθάνει μόνον η επιστήμη. Χρειάζεται και πίστη και προσευχή. Καμμιά φορά βλέπω και εδώ στο μοναστήρι τις αδελφές που είναι γιατροί να θέλουν περισσότερο με την επιστήμη τους να βοηθήσουν τον άρρωστο παρά με την εμπιστοσύνη στον Θεό και με την προσευχή. Η καρδιακή όμως προσευχή θα τις δώσει ανώτερο ιατρικό πτυχίο, διότι θα σταματούν την ανθρώπινη επιστήμη. Όταν καλλιεργηθεί η αγάπη με τον πόνο γενικά για όλους τους ανθρώπους, τότε ενεργούν οι θείες δυνάμεις, αρκεί να υπάρχει βαθειά ταπείνωση στην ψυχή, για να μην υπερηφανευθή και αδικήση τον Θεό νομίζοντας ότι είναι δικές της αυτές οι δυνάμεις.

Δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι ο Χριστός μπορεί ακόμη και αυτά που δεν θεραπεύονται από γιατρούς να τα θεραπεύση, αλλά πρέπει να υπάρχει σοβαρός λόγος και ο πιστός να είναι πολύ πιστός και πολύ δοσμένος στον Χριστό.

- Δηλαδή, Γέροντα, όταν οι άνθρωποι υποφέρουν, να μη ζητούν ιατρική βοήθεια;

- Δεν εννοώ αυτό, βρε παιδί! Δεν λέω «μην του βάζεις λ.χ. οξυγόνο», για να σκάση ο άνθρωπος. Θέλω να πω, τι τραβάει ο άρρωστος, για να βοηθηθεί ανθρωπίνως, και ότι πρέπει να κάνουμε προσευχή να βοηθή ο Χριστός τους αρρώστους, για να μην ταλαιπωρούνται. Αν κάτι είναι σοβαρό, να παρακαλούμε τον Χριστό να το πάρη με ένα χάδι Του. Γιατί ο Χριστός, λίγο αν χαϊδέψη τους αρρώστους στο χέρι, φεύγουν όλα και γίνονται καλά! Ούτε φάρμακα χρειάζονται μετά ούτε φαρμάκια. Κι αν τους χαϊδέψη στο πρόσωπο, είναι ακόμη καλύτερα. Αν τους αγκαλιάση κιόλας, θα μαλακώση και η καρδιά τους! Καταλάβετε; Χρειάζεται όμως μεγάλη πίστη. Αν δεν έχει πίστη ο ίδιος ο άρρωστος, δεν γίνεται καλά.

Άρρωστα παιδάκια

- Γέροντα, αυτό το άρρωστο παιδάκι, που έφεραν σήμερα οι γονείς του, πολύ ταλαιπωρείται.

- Ε, σιγά-σιγά θα ξεπεράσει την αρρώστια του, αλλά θα του μείνει μια ευαισθησία, για να θυμάται την αρρώστια του, και αυτή η ευαισθησία θα το βοηθάει πνευματικά.

- Και τα παιδάκια, Γέροντα, που έχουν λευχαιμία πολύ υποφέρουν.

-Αυτά πολύ τα βοηθάει η Θεία Κοινωνία. Πολλά παιδάκια ξεπέρασαν την αρρώστια τους με την Θεία Κοινωνία. Όταν διαβάζουμε τον 145ο Ψαλμό[xii], με τον οποίο παρακαλούμε τον Θεό να σταματήσουν οι αιμορραγίες, να προσευχώμασε να βοηθήσει ο Θεός τα παιδάκια που έχουν λευχαιμία, αλλά και να υπάρχει αίμα στα νοσοκομεία για τα παιδιά που έχουν μεσογειακή αναιμία. Τα παιδιά αυτά περνούν μαρτύριο μεγαλύτερο και από το μαρτύριο των παιδιών που έσφαξε ο Ηρώδης[xiii]. Τα παιδάκια έχουν καθαρό μισθό από την ταλαιπωρία της αρρώστιας, γιατί δεν έχουν αμαρτίες. Πόσα μικρούτσικα παιδιά θα δούμε στην άλλη ζωή να είναι με το μαρτυρικό, το αγγελικό, τάγμα εκείνων των νηπίων! Μωρά δύο μηνών, να τα εγχειρήζουν, να τους βάζουν ενέσεις, ορούς! Που να βρουν φλέβα στα καμημένα! Τα τρυπούν από 'δώ – από 'κεί... Να βλέπεις παιδάκι να έχει όγκο στο κεφάλι και να του κάνουν ακτίνες, να βάζουν κάτι καλώδια σε ένα τόσο δα κεφαλάκι. Εδώ ένας μεγάλος δεν μπορεί να αντέξει, που να αντέξουν τα παιδάκια!

- Αυτά τα παιδάκια, Γέροντα, τελικά θεραπεύονται ή πεθαίνουν;

- Ε, πολλά φυσικά πεθαίνουν, αλλά και οι γονείς πως να τα αφήσουν.

- Γέροντα, αξίζει τον κόπο οι παιδίατροι να προσπαθούν να διατηρήσουν στην ζωή τα πρόωρα βρέφη;

- Οι γιατροί πρέπει να κάνουν ό,τι μπορούν και παράλληλα να προσεύχονται γι' αυτά. «Θεέ μου, να λένε, αν είναι αυτό το παιδί να ζήσει και να υποφέρει σε όλη του την ζωή, τότε, Σε παρακαλώ, να το πάρης». Να φροντίζουν όμως να βαπτίζονται τα βρέφη, και τότε θα τους προϋπαντήσουν στον Παράδεισο με αναμμένη λαμπάδα.

Και όταν είναι μεγαλύτερα τα παιδιά, πρέπει οι γιατροί πολύ να προσέξουν πως θα πουν την διάγνωση. Οκτώ χρονών παιδάκι του είπε ο γιατρός: «Θα τυφλωθής». Έρχεται και μου λέει και ο πατέρας μπροστά στο παιδί: «Το πήγαμε στο εξωτερικό για εξετάσεις και μας είπαν ότι θα τυφλωθής». Και καλά να είναι το παιδί, η στενοχώρια μπορεί να το χτυπήσει όπου έχει ευαισθησία, πόσο μάλλον αν είναι άρρωστο!

Η θυσία για το καλό του αρρώστου

Αν ζητούμε κάτι από τον Θεό, χωρίς να θυσιάζουμε και κάτι, δεν έχει αξία. Αν κάθωμ και λέω: «Θεέ μου, Σε παρακαλώ, κάνε καλά τον τάδε άρρωστο», χωρίς να κάνω κάποια θυσία, είναι σαν να λέω απλώς καλά λόγια. Ο Χριστός να δη την αγάπη μου, την θυσία μου, και τότε θα εκπληρώσει το αίτημά μου, αν βέβαια αυτό είναι για το πνευματικό καλό του άλλου. Γι' αυτό, όταν οι άνθρωποι σας ζητούν να προσευχηθήτε για κάποιον άρρωστο, να τους λέτε να προσευχηθούν και αυτοί ή τουλάχιστον να αγωνισθούν να κόψουν τα κουσούρια τους.

Μερικοί άνθρωποι έρχονται και μου λένε: «Κάνε με καλά• έμαθα ότι μπορείς να με βοηθήσης». Θέλουν όμως να βοηθηθούν, χωρίς οι ίδιοι να καταβάλλουν καθόλου προσπάθεια. Λες λ.χ. στον άλλον: «μην τρως γλυκά, κάνε αυτήν την θυσία, για να σε βοηθήσει ο Θεός», και σου λένε: «Γιατί; Δεν μπορώ να με κάνη καλά ο Θεός;». Δεν κάνουν μια θυσία για τον εαυτό τους, πόσο μάλλον να θυσιασθούν για τον άλλον. Άλλος δεν τρώει γλυκά, για να βοηθήσει ο Χριστός όσους πάσχουν από ζάχαρο, ή δεν κοιμάται, για να δώσει λίγο ύπνο ο Χριστός σ' αυτούς που πάσχουν από αϋπνίες. Έτσι συγγενεύει ο άνθρωπος με τον Θεό. Τότε ο Θεός δίνει την Χάρη Του.

Εγώ, όταν μου λή κάποιος πως δεν μπορεί να προσευχηθή για κάποιον δικό του που είναι

άρρωστος, του λέω να κάνη και αυτός μια θυσία για τον άρρωστο. Συνήθως του λέω να κάνη κάτι που θα είναι καλό και για την δική του υγεία.

Ήρθε κάποτε από την Γερμανία στο Καλύβι ένας πατέρας, που το κοριτσάκι του είχε αρχίσει να παραλύη. Οι γιατροί το είχαν ξεγράψει. Ήταν ο καημένος τελείως απελπισμένος. «Κάνε κι εσύ μια θυσία, του είπα, για την υγεία του παιδιού σου. Να κάνης μετάνοιες, δεν μπορείς• να προσευχηθής, δεν μπορείς, εντάξει. Πόσα τσιγάρα καπνίζεις την ημέρα;». «Τεσσεράμισι κουτιά», μου λέει. «Να καπνίζης ένα κουτί, του λέω, και τα χρήματα που θα έδινες για τα υπόλοιπα να τα δίνης σε κανέναν φτωχό». «Να γίνη, Πάτερ, καλά το παιδί, μου λέει, και εγώ θα το κόψω το τσιγάρο». «Ε, τότε δεν θα έχη αξία• τώρα πρέπει να το κόψης• πέταξε το τσιγάρο, του λέω. Δεν αγαπάς το παιδί σου;». «Εγώ δε αγαπώ το παιδί μου; Από τον πέμπτο όροφο πετιέμαι κάτω για την αγάπη του παιδιού μου», μου λέει. «Εγώ δεν σου λέω να πεταχτής από τον πέμπτο όροφο κάτω, θα αφήσης το παιδί σου στον δρόμο κι εσύ θα χάσης την ψυχή σου. Εγώ σου λέω να κάνης κάτι εύκολο. Να, πέταξε τώρα τα τσιγάρα!». Με κανέναν τρόπο δεν ήθελε να τα πετάξη. Και τελικά έφυγε έτσι και έκλαιγε! Πως να βοηθηθή αυτός ο άνθρωπος; Ενώ όσοι ακούν βοηθιούνται.

Μια άλλη μέρα ήρθε ένας που αγκομαχούσε από την πεζοπορία. Κατάλαβα ότι κάπνιζε πολύ και του είπα: «Βρε ευλογημένε, γιατί καπνίζεις τόσο; Θα πάθης κακό». Μόλις ξελαχάνιασε και μπόρεσε να μιλήση, μου είπε: «Η γυναίκα μου είναι πολύ άρρωστη και κινδυνεύει να πεθάνη. Σε παρακαλώ, κάνε μια προσευχή να γίνη κανένα θαύμα. Οι γιατροί σήκωσαν τα χέρια». «Την αγαπάς την γυναίκα σου;», τον ρωτάω. «Την αγαπώ», μου λέει. «Τότε γιατί δεν κάνεις κι εσύ κάτι, για να την βοηθήσης; Αυτή έκανε ό,τι μπορούσε, οι γιατροί έκαναν ό,τι μπορούσαν, και τώρα έρχεσαι εδώ, για να μου πης να κάνω κάτι και εγώ, να προσευχηθώ, για να βοηθήση ο Θεός. Εσύ όμως τι έκανες, για να βοηθηθή η γυναίκα σου;». «Τι μπορώ να κάνω εγώ, Γέροντα;», με ρωτάει. «Αν σταματήσης το κάπνισμα, του λέω, η γυναίκα σου θα γίνη καλά». Σκέφθηκα ότι, αν ο Θεός δη ότι δεν συμφέρει πνευματικά στην γυναίκα του να γίνη καλά, τουλάχιστον θα γλιτώση αυτός από το κακό που κάνει το τσιγάρο. Ύστερα από έναν μήνα ήρθε χαρούμενος να με ευχαριστήση. «Γέροντα, σταμάτησα το κάπνισμα, μου είπε, και η γυναίκα μου έγινε καλά». Μετά από ένα διάστημα ξαναήρθε αναστατωμένος να μου πη ότι ξανάρχισε κρυφά να καπνίζη και η γυναίκα του έπεσε πάλι βαριά άρρωστη. «Το φάρμακο τώρα το ξέρεις, του είπα. Κόψε το τσιγάρο».

Η προσευχή για τους αρρώστους

- Γέροντα, παρακάλεσαν να σας πούμε να προσευχηθήτε για ένα άρρωστο παιδάκι και ρωτούν αν θα γίνη καλά. Τι να τους πούμε;

- Πέστε τους: «Ο» Γέροντας θα προσευχηθή. Ο Χριστός αγαπάει το παιδί και θα κάνη ό,τι είναι για το καλό του. Αν δη ότι το παιδί, όταν μεγαλώση, θα γίνη καλύτερο, θα ακούση την προσευχή του. Αν δη όμως ότι αργότερα δεν θα είναι σε καλή πνευματική κατάσταση, τότε, επειδή το αγαπάει, θα το πάρη». «Ζήτησε, λέει, και θα σου δώσω»[xίν]. Αλλά θα μου το δώση ο Θεός, αν εγώ είμαι δοσμένος στον Θεό• αλλιώς, τι να μου δώση την ζωή, για να ξεφύγω; Εγώ χαίρομαι, είτε γίνη καλά είτε πεθάνη ένας άρρωστος για τον οποίο προσεύχομαι.

- Γέροντα, είναι καλό να προσευχώμαστε για την υγεία μας;

- Καλύτερα είναι να ζητούμε από τον Θεό να ελευθερωθούμε από τα πάθη μας. Να ζητούμε δηλαδή πρώτα την Βασιλεία του Θεού. Αν παρακαλούμε τον Θεό να μας κάνη καλά, τρώμε την ουράνια περιουσία. Όταν όμως δεν αντέχουμε τους πόνους της αρρώστιας, τότε να παρακαλούμε τον Θεό να μας θεραπεύση, και Εκείνος θα ενεργήση ανάλογα.

- Γέροντα, το αν βοηθηθή ένας άρρωστος από την προσευχή που κάνουμε, εξαρτάται και από το τι ζητάει και ο ίδιος από τον Θεό;

- Ο άρρωστος, αν ζητάη από τον Θεό να γίνη καλά μόνον εκείνος και δεν προσεύχεται να γίνουν καλά και οι άλλοι άρρωστοι, δεν κάνει καλά. Εσύ, αδελφή, όταν ήσουν στον κόσμο και εργαζόσουν στο νοσοκομείο, τι έκανες, όταν ο άρρωστος δεν μπορούσε να λήη την ευχή;

- Την έλεγα εγώ, Γέροντα.

- Καλά εσύ, αλλά και ο άρρωστος έπρεπε να λήη κάποια προσευχή.

- Έλεγε και εκείνος «Παναγία μου» ή «Παναγία μου, σώσε με». Αλλά, Γέροντα, και η

υπομονή στον πόνο δεν είναι προσευχή;

- Ναι, μπράβο! Είναι και αυτό! Εσείς, όταν σας ζητάη κάποιος να κάνετε προσευχή, γιατί την τάδε ημέρα θα μπη στο χειρουργείο, να προσεύχεσθε από την στιγμή που σας το ζητάει. Να μην περιμένετε την ώρα που θα μπη στο χειρουργείο να προσευχηθήτε. Και στις ακολουθίες, όταν λέη ο ιερέας «υπέρ των εν ασθενείαις κατακειμένων»[xv], να λέτε με πόνο το «Κύριε, ελέησον». Αν κάνετε με το διαπασών «βού...», για να πήτε «Κύριε, ελέησον» μουσικό, ο νους σας θα είναι στο «βού...» και στον χαβά, και οι άρρωστοι οι καημένοι που υποφέρουν θα περιμένουν από σας λίγη βοήθεια! Εκείνοι έχουν τον πόνο τους. Εσύ, που δεν έχεις πόνο, προσευχήσου για εκείνους, να βοηθηθούν. Αφού δεν αναστενάζεις στο κρεβάτι, αναστέναξε τουλάχιστον στην προσευχή για τους αρρώστους. Αν οι υγιείς δεν κάνουν λίγη προσευχή για τους αρρώστους, θα τους πη μεθαύριο ο Χριστός: «Είχατε την υγεία σας και δεν κάνατε προσευχή γι' αυτούς που υπέφεραν; "Ουκ οίδα υμάς..."[xvi]».

Αν για έναν άρρωστο δεν κάνουμε προσευχή, η αρρώστια θα ακολουθήση την φυσική της πορεία. Ενώ, αν κάνουμε προσευχή, μπορεί να αλλάξη δρόμο. Γι' αυτό πάντα να κάνετε προσευχή για τους αρρώστους. Σωστή αντιμετώπιση της αναπηρίας

- Μια αναπηρία, Γέροντα, μπορεί να δημιουργήση σύμπλεγμα κατωτερότητας;

- Αυτά είναι μπανταλά[i].

- Στους αναπήρους όμως, Γέροντα, μερικές φορές συμβαίνει αυτό.

- Συμβαίνει, γιατί δεν τοποθετούνται σωστά. Όταν καταλάβουν ότι η αναπηρία είναι ευλογία από τον Θεό, τοποθετούνται σωστά και απαλλάσσονται από την μειονεκτικότητα. Όταν ένα μικρό παιδί έχει κάποια αναπηρία και δεν έχει βοηθηθή, ώστε να χαιρέται για την αναπηρία του, τότε έχει ελαφρυντικά, αν αισθάνεται μειονεκτικά. Αλλά, αν μεγαλώση και παραμένη η μειονεκτικότητα, σημαίνει ότι δεν έχει συλλάβει το βαθύτερο νόημα της ζωής.

Σε ένα κοριτσάκι, όταν ήταν εννέα χρονών, παρουσιάσθηκε όγκος στο μάτι του και οι γιατροί του αφήρεσαν το ένα μάτι. Τα παιδιά στο σχολείο το κορόιδευαν και αυτό το

καημένο βασανιζόταν. Ο πατέρας του ήρθε στο Καλύβι και μου είπε το πρόβλημά του. «»Σκέφθηκα, Γέροντα, μου είπε, πως, αν του παίρνω ό,τι μου ζητάει, θα το βοηθήσω, γιατί θα χαίρεται και θα ξεχνά την στενοχώρια για την αναπηρία του. Ναι, αλλά πως να το κάνω αυτό; Έχω άλλα πέντε μικρά παιδιά, που ζηλεύουν, γιατί δεν καταλαβαίνουν». «Τι είναι αυτά; του λέω. Αυτά είναι μια ψεύτικη παρηγοριά• δεν είναι λύση. Αν του παίρνης τώρα όποιο φόρεμα σου ζητάει, μετά από λίγα χρόνια θα σου ζητήσει να του πάρης και μερσεντές. Πως θα τα βγάλης πέρα; Ύστερα θα μάθης ότι μερικοί έχουν αεροπλάνα στην ταράτσα τους και θα σου ζητήσουν να του πάρης αεροπλάνο! Τι θα κάνης τότε; Προσπάθησε να βοηθήσης το παιδί σου να χαρή που έχει ένα μάτι. Να αισθάνεται ότι είναι μάρτυρας. Πολλούς Μάρτυρες τους έβγαζαν τα μάτια, τους έκοβαν τα αυτιά, την μύτη, και ο κόσμος γελούσε μαζί τους. Αυτοί όμως, ενώ υπέφεραν από τον πόνο και από την κοροϊδία των ανθρώπων, δεν υποχωρούσαν και υπέμειναν ακλόνητοι το μαρτύριο. Αν το παιδί καταλάβη και αντιμετωπίση με δοξολογία την αναπηρία του, ο Θεός θα το κατατάξη με τους Ομολογητές. Μικρό πράγμα είναι να οικονομήση ο Θεός να βγάλουν το μάτι του παιδιού με τέτοιο τρόπο, που να μην πονέση, και να το κατατάξη με τους Ομολογητές; Γιατί αυτό δεν έχει αμαρτίες να εξοφλήση και θα έχει καθαρό μισθό από αυτήν την αναπηρία». Με ευχαρίστησε ο καημένος και έφυγε αναπαυμένος. Πράγματι βοήθησε το κοριτσάκι του να καταλάβη ότι η αναπηρία του ήταν ευλογία από τον Θεό και να δοξολογή τον Θεό. Έτσι μεγάλωσε φυσιολογικά, σπούδασε φιλολογία και τώρα εργάζεται ως καθηγήτρια και χαίρεται πιο πολύ από άλλες κοπέλες που τα έχουν όλα και βασανίζονται, γιατί δεν έχουν συλλάβει το βαθύτερο νόημα της ζωής.

- Όταν οι άνθρωποι δεν καταλάβουν το βαθύτερο νόημα της ζωής, βασανίζονται και με τις ευλογίες και με τις ευκαιρίες που τους δίνει ο Θεός για την σωτηρία τους. Ενώ, όποιος τοποθετείται σωστά, όλα τα χαίρεται. Και κουτσός να είναι, το χαίρεται! Και να μην του κόβη πολύ, το χαίρεται. Και φτωχός να είναι, το χαίρεται.

Καταλαβαίνω βέβαια πόσο δυσκολεύονται οι ανάπηροι και προσεύχομαι πολύ γι' αυτούς, και πιο πολύ για τις κοπέλες. Για ένα αγόρι μια αναπηρία δεν είναι και τόσο βαρύ• για μια κοπέλα όμως, που θέλει να αποκατασταθή, είναι δύσκολο.

Ιδίως οι τυφλοί πόσο δυσκολεύονται! Οι καημένοι δεν μπορούν να εξυπηρετηθούν• όταν περπατούν, σκοντάφτουν... Στην προσευχή μου ζητώ από τον Θεό να δώση στους τυφλούς τουλάχιστον λίγο φως, για να μπορούν κάπως να αυτοεξυπηρετούνται.

- Γέροντα, κι εγώ στεναχωριέμαι που δεν μπορώ να διαβάσω έστω ένα κεφάλαιο από το Ευαγγέλιο, γιατί δεν βλέπω καλά. Μας έχετε πει πως, αν διαβάζη κανείς κάθε μέρα ένα κεφάλαιο, αγιάζεται.

- Γιατί να στενοχωριέσαι γι' αυτό; Αν διαβάσης λίγους στίχους ή μόνο μία λέξη ή απλώς ασπασθής το Ευαγγέλιο, δεν αγιάζεσαι; Άλλωστε εσύ δεν γνώρισες τώρα τον Χριστό. Γιατί δεν μελετάς νοερά όσα διάβασες ή όσα άκουσες μέχρι τώρα; Όλη η βάση είναι η σωστή τοποθέτηση. Να πης: «Τώρα ο Θεός με θέλει έτσι, πριν από λίγα χρόνια με ήθελε αλλιώς». Ένας ευλαβής δικηγόρος στα γεράματά του δεν έβλεπε και μου είπε μια φορά: «Κάνε, άγιε Γέροντα, προσευχή να μπορώ λίγο να διαβάζω και να γνωρίζω τα προσφιλή μου πρόσωπα». «Τα προσφιλή πρόσωπα τα γνωρίζεις και από την φωνή, του είπα. Όσο για το διάβασμα, τόσα χρόνια διάβαζες. Τώρα να λες την ευχή. Φαίνεται ότι τώρα ο Θεός αυτό θέλει από σένα». Και από τότε ο καημένος ένιωθε μεγαλύτερη χαρά από ό,τι όταν έβλεπε.

Ο ουράνιος μισθός για την αναπηρία

Όταν έχουμε κάποια αναπηρία, αν κάνουμε υπομονή και δεν γκρινιάζουμε, τότε έχουμε μεγαλύτερο μισθό. Γιατί όλοι οι ανάπηροι αποταμιεύουν. Ένας κουφό αυτί, ένας τυφλός από το τυφλό μάτι, ένας κουτσός από το κουτσό πόδι. Είναι μεγάλη υπόθεση! Αν κάνουν και λίγο αγώνα κατά των ψυχικών παθών, θα έχουν να λάβουν και στεφάνια από τον Θεό. Βλέπεις, οι ανάπηροι πολέμου παίρνουν σύνταξη, παίρνουν και παράσημα.

Όποιος έχει ομορφιά, λεβεντιά, υγεία, και δεν αγωνίζεται να κόψη τα ελαττώματά του, θα του πη ο Θεός: «Απήλαυσες στην ζωή σου τα αγαθά σου, την λεβεντιά σου! Τι σου χρωστώ τώρα; Τίποτε». Ενώ όποιος έχει μια αναπηρία – είτε έτσι γεννήθηκε, είτε την κληρονόμησε από τους γονείς του, είτε την απέκτησε αργότερα -, πρέπει να χαίρεται, γιατί έχει να λάβη στην άλλη ζωή. Όταν μάλιστα δεν έχει φταιξει, θα έχει καθαρό ουράνιο μισθό, χωρίς κρατήσεις. Δεν είναι μικρό πράγμα μια ολόκληρη ζωή να μην μπορή κάποιος λ.χ. να απλώση το πόδι του, να μην μπορή να καθήση, να μην μπορή να κάνη μετάνοιες κ.λπ. Στην άλλη ζωή ο Θεός θα του πη: «Έλα, παιδί μου, κάθησε πια αιώνια άνετα σ' αυτήν την πολυθρόνα». Γι' αυτό λέω, χίλιες φορές να είχα γεννηθῆ καθυστερημένος διανοητικά, τυφλός, κουφός, γιατί θα είχα να λάβω τότε από τον Θεό.

Οι ανάπηροι, εάν δεν γογγύζουν, αλλά δοξολογούν ταπεινά τον Θεό και ζουν κοντά Του, θα έχουν την καλύτερη θέση στον Παράδεισο. Ο Θεός θα τους κατατάξη με τους Ομολογητές και τους Μάρτυρες, που έδωσαν για την αγάπη του Χριστού τα χέρια και τα πόδια τους, και

τώρα στον Παράδεισο φιλούν με ευλάβεια συνέχεια τα πόδια και τα χέρια του Χριστού.

- Και όταν, Γέροντα, κάποιος είναι λ.χ. κουφός και γκρινιάρης;

- Και τα μικρά παιδιά γκρινιάζουν. Ο Θεός σε πολλά δεν δίνει σημασία. Βλέπετε, οι καλοί γονείς αγαπούν όλα τα παιδιά τους εξίσου, αλλά δείχνουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα αδύνατα ή τα ανάπηρα. Το ίδιο κάνει και ο Θεός, ο Καλός μας Πατέρας, για τα παιδιά Του που είναι αδύνατα σωματικά ή πνευματικά, αρκεί αυτά να έχουν αγαθή διάθεση και να Του δίνουν το δικαίωμα να επεμβαίνει στην ζωή τους.

Τα καθυστερημένα παιδιά

Οι μάνες που έχουν καθυστερημένα παιδιά, που κάνουν συνέχεια σκηνές, που λερώνουν, τι τραβάνε οι καημένες! Μαρτύριο! Γνώρισα μια μάνα που έχει κοτζάμ παιδί και δεν μπορεί να το κουμαντάρη, γιατί κάνει κάτι αταξίες!... Το καημένο παίρνει τις ακαθαρσίες και πασαλείβει τα ντουβάρια, τα σεντόνια... Η μάνα να συμμαζεύη, να καθαρίζη το σπίτι, να κάνη όλο το νοικοκυριό, και αυτό να τα κάνη όλα άνω-κάτω, όλα να τα λερώνη. Να κρύβη η φουκαριάρα τα απορρυπαντικά και αυτό να τα βρίσκη και να τα πίνη! Ολόκληρα ντουλάπια τα πετάει κάτω από το μπαλκόνι. Φύλαξε ο Θεός και δεν σκότωσε κανέναν μέχρι τώρα. Και δεν είναι μια μέρα και δυο. Χρόνια ολόκληρα είναι η κατάσταση!

- Μπορεί, Γέροντα, κάποιος που είναι λειψός στο μυαλό να έχει ταπείνωση και καλωσύνη;

- Πως δεν μπορεί! Να, αυτό το παιδάκι που έρχεται συχνά εδώ στο μοναστήρι μπορεί να είναι διανοητικά καθυστερημένο, αλλά την καλωσύνη που έχει αυτό, ποιος λογικός άνθρωπος την έχει; Τι προσευχή, τι μετάνοιες κάνει! Όταν με την κήλη δυσκολευόμουν να κάνω μετάνοιες, του είπαν οι γονείς του: «Ο Παππούλης είναι άρρωστος• δεν μπορεί να κάνη μετάνοιες». «-Κάνω 'γω», είπε εκείνο, και έκανε μετά μετάνοιες για μένα και γινόταν μούσκεμα στον ιδρώτα. Πόσο φιλότιμο, πόση αρχοντιά έχει! Μια φορά το έδειρε ένα παιδί στην γειτονιά, κι εκείνο, αφού έφαγε το ξύλο, του έδωσε το χέρι και του είπε: «Γεια,

χαρά!». Ακούς; Ποιος γνωστικός το κάνει αυτό, κι ας έχει διαβάσει Ευαγγέλιο και ένα σωρό πνευματικά βιβλία. Να, και πριν από λίγες μέρες που είχε έρθει εδώ όλη η οικογένεια του να με δη, αυτό κάθησε δίπλα μου και η αδελφούλα του πιο πέρα. Μόλις είδε την αδελφούλα του που κάθησε μακριά μου, «έλα, κοντά Παππούλη», της λέει και την έβαλε δίπλα μου. Πολύ με συγκίνησε και του έδωσα ευλογία έναν μεγάλο φιλντισένιο σταυρό που μου είχαν φέρει από τα Ιεροσόλυμα. Μόλις τον πήρε στα χέρια του, «γιαγιά», είπε και έδειξε πως θα τον βάλει στον τάφο της γιαγιάς του! Φοβερό! Τίποτε δεν θέλει για τον εαυτό του• όλα για τους άλλους! Αυτό θα πάη με τα τσαρούχια στον Παράδεισο, αλλά θα βάλει και τους γονείς του στον Παράδεισο.

Μακάρι να ήμουν και εγώ στην θέση του, και ας μην καταλάβαινα και ας μη μιλούσα. Ενώ ο Θεός μου έδωσε όλα τα αγαθά, εγώ τα αχρήστευσα. Στην άλλη ζωή θα κρύβονται μπροστά του ακόμη και θεολόγοι. Μου λέει ο λογισμός ότι οι θεολόγοι Άγιοι στον Ουρανό δεν θα είναι σε καλύτερη θέση ως προς την γνώση του Θεού από αυτά τα παιδάκια. Ίσως σ' αυτά να δώσει ο δίκαιος Θεός και κάτι παραπάνω, γιατί εδώ έζησαν στερημένα.

- Γέροντα, όταν μελαγχολή κανείς, τι πρέπει να κάνη, για να το ξεπεράση;

- Χρειάζεται θεία παρηγοριά.

- Και πως θα την πάρη;

- Να γαντζωθή στον Χριστό και ο Χριστός θα του την δώσει. Πολλές φορές μπλέκεται το φιλότιμο με τον εγωισμό. Οι περισσότεροι σχιζοφρενείς είναι ευαίσθητες ψυχές. Τυχαίνει να συμβή ένα τιποτένιο πράγμα ή κάτι που δεν μπορούν να το αντιμετωπίσουν και υποφέρουν πολύ. Άλλος σκοτώνει άνθρωπο και είναι σαν να μη συμβαίνει τίποτε, ενώ ένας ευαίσθητος, ένα γατάκι αν πατήση λίγο στο πόδι κατά λάθος, υποφέρει και δεν κοιμάται από την στενοχώρια του. Και άμα δεν κοιμηθή δυο-τρία βράδια, μετά φυσικά θα τρέξη στον γιατρό.

- Γέροντα, η ψυχολογία λέει ότι, για να βοηθηθή ένας ψυχοπαθής, πρέπει να λείψη το αίτιο.

- Ναι, αλλά αν υπάρχει αίτιο. Γιατί μερικές φορές, ενώ κάποια πράγματα είναι φυσιολογικά, δικαιολογούνται κατά κάποιον τρόπο, οι άνθρωποι μπαίνουν σε λογισμούς, που πάνε να παλαβώσουν. «Μήπως έχω κάτι κληρονομικό; μήπως δεν είμαι καλά;», λένε. Γνώρισα ένα παλληκάρι που σπούδαζε, διάβαζε έντεκα ώρες το εικοσιτετράωρο και έπαιρνε υποτροφία. Βοηθούσε και την οικογένεια του, γιατί ο πατέρας του ήταν άρρωστος. Στο τέλος κουράστηκε, γιατί ήταν ευαίσθητο• είχε συνεχώς πονοκεφάλους και με πολύ κόπο πήρε το πτυχίο. Είχε μετά λογισμούς μήπως ήταν κληρονομικό. Τι κληρονομικό; Μα και μόνον αν διαβάξη κανείς έντεκα ώρες την ημέρα, θα πάθη υπερκόπωση, πόσο μάλλον να βοηθή και τους γονείς και να είναι και ευαίσθητος.

- Γέροντα, ένα παιδί παρουσίασε κάποια μελαγχολία μετά την αυτοκτονία του πατέρα του. Μήπως είναι κληρονομικό;

- Μπορεί να τραυματίστηκε ψυχικά το παιδί. Δεν είναι απόλυτο ότι αυτό είναι κληρονομικό. Ύστερα δεν ξέρουμε και ο πατέρας σε τι κατάσταση βρέθηκε και αυτοκτόνησε. Βέβαια, ένα παιδί που ο πατέρας του είναι κλειστός εκ φύσεως χρειάζεται βοήθεια. Γιατί, αν συνεχίσει και αυτό να είναι κλειστό – έχει και τον λογισμό μήπως είναι κάτι κληρονομικό -, μπορεί να αρρωστήσει.

Ο Θεός πάντοτε επιτρέπει να δοκιμασθή ο άνθρωπος όσο αντέχει, αλλά προστίθενται και οι κοροϊδίες των ανθρώπων, οπότε κάμπτεται η ψυχή από το επιπλέον βάρος και γογγύζει. Τους τρελούς οι άνθρωποι τους αποτρελαίνουν. Στην αρχή η τρέλα οικονομιέται. Παλιά δεν υπήρχαν ψυχιατρεία και, αν ήταν κανείς τρελός, τον έκλειναν σε κάποιο δωμάτιο με σιδεριές! Ήταν μια. Περιστέρω την έλεγαν, που την είχαν κλεισμένη στο σπίτι! Τα παιδιά την πετροβολούσαν, την κοροϊδεύαν. Αγρίευε η φουκαριάρα, έπιανε τις σιδεριές, φώναζε και ό,τι έβρισκε μπροστά της το πετούσε έξω! Στην άλλη ζωή όμως θα δης η Περιστέρω να ξεπερνά πολλές γνωστικές.

Θυμάμαι και μια άλλη περίπτωση. Ήταν μια οικογένεια που η μεγάλη κόρη τους ήταν λίγο λειψή, αλλά είχε πολλή καλοσύνη. Ήταν σαράντα ετών, αλλά ήταν σαν πέντε. Τι σκηνές της έκαναν μικροί-μεγάλοι! Μια φορά την άφησαν οι γονείς της να μαγειρέψει κι εκείνοι πήγαν στο χωράφι. Θα ερχόταν ο αδελφός της από το χωράφι, για να φέρη τα καλαμπόκια, και θα έπαιρνε το φαγητό να το πάη στο χωράφι να φάνε οι γονείς τους και οι εργάτες. Μάζεψε η καημένη από τον κήπο κολοκυθάκια, μελιτζάνες, φασολάκια και τα είχε έτοιμα να τα μαγειρέψει. Πάει η μικρότερη αδελφή της, που ήταν σωστός πειρασμός, τραβάει τον γάιδαρο από το αυτί και τον βάζει και τα τρώει όλα! Άντε μετά η καημένη να πάη να μαζέψει άλλα. Και δεν είπε τίποτε. Μέχρι να τα ετοιμάση ξανά, ήρθε ο αδελφός της, και αυτή μόλις τότε έβαζε φαγητό στην φωτιά. Ξεφόρτωσε τα ζώα και, όταν είδε ότι δεν ήταν έτοιμο το

φαγητό, της έδωσε ένα ξύλο! Τι ταλαιπωρία περνούσε κάθε μέρα! Η μάνα της η φουκαριάρα παρακαλούσε να πεθάνη πρώτα η κόρη της και μετά αυτή, γιατί σκεφτόταν ποιος θα την φρόντιζε. Και πράγματι, πέθανε πρώτα η κόρη και ύστερα η μάνα.

Πάντως, αυτοί που δεν είναι καλά στο μυαλό, είναι καλύτερα από πολλούς άλλους. Έχουν το ακαταλόγιστο και χωρίς εξετάσεις περνούν στην άλλη ζωή.

Η σωστή τοποθέτηση των γονέων για την αναπηρία των παιδιών τους

Υπάρχουν μητέρες που, αν διαπιστωθή κατά την εγκυμοσύνη ότι το παιδάκι που θα γεννήσουν θα είναι ανάπηρο ή διανοητικά καθυστερημένο, κάνουν έκτρωση και το σκοτώνουν. Δεν σκέφτονται ότι και αυτό έχει ψυχή. Πόσοι πατέρες έρχονται και μου λένε: «Το δικό μου το παιδί να είναι σπαστικό; Γιατί να το κάνη έτσι ο Θεός; Δεν μπορώ να το αντέξω». Πόση αναιδεια προς τον Θεό έχει αυτή η αντιμετώπιση, πόσο πείσμα, πόσο εγωισμό. Αυτοί, να τους βοηθήση ο Θεός, να γίνουν χειρότεροι. Κάποτε ήρθε στο Καλύβι με τον πατέρα του ένας φοιτητής που είχε πάθει το μυαλό του από λογισμούς και του είχαν κάνει ηλεκτροσόκ. Το καημένο είχε στριμωχθή πολύ από το σπίτι του. Είχε και μια ευλάβεια! Έκανε μετάνοιες και χτυπούσε το κεφάλι του κάτω στο χώμα. «Μήπως λυπηθή το χώμα ο Θεός, έλεγε, και λυπηθή και εμένα που το χτύπησα». Δηλαδή μήπως λυπηθή ο Θεός το χώμα που πόνεσε από το δικό του χτύπημα και λυπηθή κι εκείνον. Μου έκανε εντύπωση! Αισθανόταν τον εαυτό του ανάξιο. Όποτε ζοριζόταν, ερχόταν στο Όρος. Του τακτοποιούσα τους λογισμούς, περνούσε έναν-δυο μήνες καλά και ύστερα πάλι τα ίδια. Ο πατέρας του δεν ήθελε να βλέπουν οι γνωστοί τους το παιδί, γιατί θιγόταν η υπόληψή του. Υπέφερε από τον εγωισμό του. «Εκτίθεμαι στον κόσμο με τον γιο μου», μου είπε. Μόλις το ακούει το παιδί, του λέει: «Βρε, να ταπεινωθής. Εγώ είμαι τρελός και κινούμαι άνετα. Θα με βάλης σε καλούπια; Να ξέρης ότι έχεις ένα τρελό παιδί και να κινήσαι άνετα. Ο μόνος είσαι που έχεις τρελό παιδί;» Σκέφθηκα: «Ποιος είναι τώρα από τους δυο τρελός;».

Βλέπετε που οδηγεί πολλές φορές ο εγωισμός; Να θέλη ο πατέρας ακόμη και την καταστροφή του παιδιού του! Και στον κόσμο όταν ήμουν, γνώριζα έναν καθυστερημένο διανοητικά, που οι συγγενείς του, όταν πήγαιναν κάπου με καμιά συντροφιά, δεν τον έπαιρναν μαζί τους, για να μη ντροπιασθούν! Και εμένα με κορόιδευαν, επειδή καταδεχόμουν να συζητάω μαζί του. Εγώ όμως τον είχα σε καλύτερη θέση στην καρδιά μου από ό,τι εκείνους.

Πως λειτουργούν οι πνευματικοί νόμοι

- Γέροντα, ποιοι νόμοι λέγονται πνευματικοί;

- Θα σου εξηγήσω: Όπως στην φύση υπάρχουν οι φυσικοί νόμοι, έτσι και στην πνευματική ζωή υπάρχουν οι πνευματικοί νόμοι. Ας πούμε, όταν πετάει κανείς ένα βαρύ αντικείμενο ψηλά, με όσο περισσότερη ορμή και όσο πιο ψηλά το πετάξει, με τόσο μεγαλύτερη δύναμη θα πέσει κάτω και θα συντριβή. Αυτός είναι φυσικός νόμος. Στην πνευματική ζωή, όσο περισσότερο υψώνεται κανείς με την υπερηφάνειά του, τόσο μεγαλύτερη θα είναι και η πνευματική του πτώση και ανάλογα με το ύψος της υπερηφανείας του θα συντριβή. Γιατί ο υπερήφανος ανεβαίνει, φθάνει σε ένα σημείο και μετά πέφτει και σπάζει τα μούτρα του – «ο υψών εαυτόν ταπεινωθήσεται»[i]. Αυτός είναι πνευματικός νόμος.

Υπάρχει όμως μια σημαντική διαφορά ανάμεσα στους φυσικούς και στους πνευματικούς νόμους: Ενώ οι φυσικοί νόμοι δεν έχουν σπλάχνα και ο άνθρωπος δεν μπορεί να τους αλλάξει, οι πνευματικοί νόμοι έχουν σπλάχνα και ο άνθρωπος μπορεί να τους αλλάξει, γιατί έχει να κάνει με τον Δημιουργό και Πλάστη του, τον Πολυεύσπλαχνο Θεό. Αν δηλαδή καταλάβει αμέσως το ανέβασμα της υπερηφανείας του και πη: «Θεέ μου, εγώ δεν έχω τίποτε δικό μου και υπερηφανεύομαι• συγχώρεσέ με!», αμέσως τα σπλαχνικά χέρια του Θεού τον αρπάζουν και τον κατεβάζουν απαλά κάτω, χωρίς να γίνη αντιληπτή η πτώση του. Έτσι δεν συντριβεται, αφού προηγήθηκε η καρδιακή συντριβή με την μετάνοια που έδειξε.

Το ίδιο ισχύει και για το «μάχαιραν έδωκας, μάχαιραν θα λάβης»[ii], που λέει το Ευαγγέλιο. Αν δηλαδή «έδωσα μάχαιρα», κανονικά πρέπει να ξοφλήσω με μάχαιρα. Όταν όμως συναισθάνωμαι το σφάλμα μου, με μαχαιρώνη η συνείδησή μου και ζητάω συγχώρηση από τον Θεό, τότε πλέον παύουν να λειτουργούν οι πνευματικοί νόμοι και δέχομαι από τον Θεό την αγάπη Του σαν βάλαμο.

Μέσα δηλαδή στα κρίματα του Θεού, που είναι άβυσσος, βλέπουμε να αλλάζει ο Θεός, όταν αλλάζουν οι άνθρωποι. Όταν το άτακτο παιδί συνέρχεται, μετανοή και δέρνηται από την συνείδησή του, τότε ο Πατέρας του το χαϊδεύει με αγάπη και το παρηγορεί. Δεν είναι μικρό πράγμα να μπορή ο άνθρωπος να αλλάξει την απόφαση του Θεού! Κάνεις κακό; Ο Θεός σου δίνει σκαμπιλάκι. Λές «ήμαρτον»; Σου δίνει ευλογίες.

Τα αρχοντόπουλα του Θεού

Μερικοί άνθρωποι, παρόλο που μετάνιωσαν για κάποιο σφάλμα τους και ο Θεός τους συγχώρεσε, οπότε έπαψαν να λειτουργούν οι πνευματικοί νόμοι, αυτοί δεν ξεχνούν το σφάλμα τους. Ζητούν επίμονα από τον Θεό να τιμωρηθούν σ' αυτήν την ζωή για το σφάλμα τους, για να εξοφλήσουν. Αφού λοιπόν επιμένουν, ο Καλός Θεός εκπληρώνει αυτό το φιλότιμο αίτημά τους, τους κρατάει όμως τοκισμένη την πληρωμή στο Ουράνιο Ταμειυτήριό Του, στον Παράδεισο. Αυτοί είναι τα αρχοντόπουλα του Θεού, είναι τα πιο φιλότιμα παιδιά του Θεού.

Στο Λειμωνάριο[iii] λ.χ. αναφέρεται το εξής για τον αββά Ποιμένα τον βοσκό: Μια φορά τον επισκέφθηκε κάποιος και ζήτησε να τον φιλοξενήσει στο κελλί του. Επειδή ο αββάς δεν είχε ιδιαίτερο χώρο για φιλοξενία, τακτοποίησε τον επισκέπτη στο κελλί του και αυτός πήγε να διανυκτερεύσει σε μια σπηλιά. Το πρωί που επέστρεψε, τον ρώτησε ο επισκέπτης: «Πως τα πέρασες, αββά; Μήπως κρύωσες;». «Όχι, πέρασα καλά. Μπήκα σε μια σπηλιά και βρήκα μέσα ένα λιοντάρι να κοιμάται. Ξάπλωσα κι εγώ και ακούμπησα την πλάτη μου στην χαιτή του. Από τα χνώτα του η σπηλιά ήταν σαν φούρνος και δεν κρύωσα». «Καλά, δεν φοβήθηκες μήπως σε φάη το λιοντάρι;», τον ρώτησε ο επισκέπτης. «Όχι, του λέει ο αββάς, αλλά, να ξέρης, εμένα θα με φάνε τα θηρία». «Πως το ξέρεις αυτό;». «Εγώ στον κόσμο ήμουν βοσκός, του λέει ο αββάς, και κάποτε που βοσκούσα το κοπάδι μου οι σκύλοι μου καταξέσχισαν κάποιον περαστικό και, ενώ μπορούσα να τον σώσω, αδιαφόρησα. Από τότε ζητάω από τον Θεό συνέχεια να με φάνε τα θηρία. Πιστεύω να μου κάνει ο Θεός αυτό το χατίρι». Και πράγματι αυτόν τον αββά τον έφαγαν τα θηρία. Στην άλλη όμως ζωή αυτοί οι άνθρωποι θα είναι στον πιο εκλεκτό τόπο.

- Γέροντα, διάβασα σε σχόλια κάποιου πατερικού βιβλίου ότι ο άνθρωπος, όταν κάνει κάποια αμαρτία, πρέπει να τιμωρηθεί, για να πληρώσει για το κακό που έκανε.

- Όχι, δεν είναι έτσι. Ο άνθρωπος, αν μετανιώσει, δεν τιμωρείται• τον ελεεί ο Χριστός. Χρειάζεται πολλή προσοχή στα σχόλια, γιατί μπορεί ένας σχολιαστής να είναι αρκετά καλός, αλλά καμιά φορά να κάνει λανθασμένες ερμηνείες. Αν κανείς δεν είναι σίγουρος ότι ο σχολιαστής είναι καλός, καλύτερα αν διαβάσει μόνον το κείμενο. Και σ' εμένα είπε

κάποιος ότι τον Προφήτη Ησαΐα τον πριόνισαν[ίν], γιατί έπρεπε να πριονισθή για τις αμαρτίες του κόσμου. Ενώ ο ίδιος παρακάλεσε τον Θεό να πριονισθή για τις αμαρτίες του κόσμου και ο Θεός υπέκυψε στην πολλή αγάπη που είχε για τον λαό. Αλλά για κάθε πριονιά ο Θεός θα του δώσει και ένα στεφάνι. Είναι απαραίτητο να ξέρη κανείς μερικά πράγματα, για να καταλάβη κάποια άλλα. Ο αββάς Ποιμήν, για τον οποίο ανέφερα προηγουμένως, μπορούσε να καταλάβη τον Προφήτη Ησαΐα – αν και η περίπτωση του ενός διέφερε από του άλλου, γιατί στην περίπτωση του Προφήτη Ησαΐα υπήρχε η θυσία για τον κόσμο.

- Έχουμε, Γέροντα, και στην εποχή μας τέτοια περιστατικά;

- Ναι, βέβαια. Θυμάμαι κάποιο γεγονός που συνέβη, όταν ήμουν στην Μονή Φιλοθέου. Κάποιος μοναχός, όταν ήταν στον κόσμο, είχε κάψει έναν Τούρκο στον φούρνο, επειδή είχε σφάξει τον πατέρα του. Μετά μετανόησε, ήρθε στο Άγιο Όρος, έγινε μοναχός και είχε βάλει μια καλή σειρά. Μέρα-νύχτα όμως παρακαλούσε τον Θεό να επιτρέψη να καή και ο ίδιος. Μια φορά έπιασε πυρκαγιά στο Μοναστήρι. Εγώ τότε ήμουν δοχειάρης. Ετοίμασα δοχεία με νερό και τρέξαμε όλοι και σβήσαμε τη φωτιά. Τελικά αυτόν τον μοναχό τον βρήκαμε καμένο. Θα μου μείνη αλησμόνητη η σκηνή... Τι είχε γίνει; Αυτός τότε ήταν ογδόντα πέντε χρονών και τον διακονούσε ένας μοναχός που ήταν εβδομήντα πέντε. Εκείνη την ημέρα, για να τον ανακουφίση λίγο από τους πόνους των ρευματισμών, του έτριψε τα πόδια του με πετρέλαιο και τον κουκούλωσε κοντά στο τζάκι. Πετάχθηκε όμως μια σκανδαλήθρα από τα ξύλα της καστανιάς, πήρε φωτιά, κάηκε εκείνος και έπιασε φωτιά και όλο το μοναστήρι. Εγώ στενοχωρήθηκα πολύ για το γεγονός• δεν μπορούσα να ησυχάσω! Ύστερα μου είπε ο Πνευματικός: «Μην στενοχωριέσαι• αυτός ζητούσε από τον Θεό να καή, για να εξιλεωθή• αυτό ήταν δώρο Θεού».

Οι πνευματικοί νόμοι και η αγάπη του Θεού

- Γέροντα, οι πνευματικοί νόμοι λειτουργούν πάντοτε αμέσως;

- Αναλόγως. Πολλές φορές απορεί κανείς! Ενώ λίγο υπερηφανεύθηκε, αμέσως έσπασε τα μούτρα του• λειτούργησαν οι πνευματικοί νόμοι αστραπιαίως. Π.χ. καθαρίζει μία αδελφή τα τζάμια και της έρχεται ένας υπερήφανος λογισμός ότι τα καθαρίζει καλύτερα από την

άλλη, οπότε κάτι συμβαίνει και, τσακ, σπάζει το τζάμι. Άλλες φορές λειτουργούν αργότερα.

- Όταν, Γέροντα, οι πνευματικοί νόμοι λειτουργούν αμέσως, αυτό τι σημαίνει;

- Αυτό είναι καλό. Τότε πρέπει να καταλάβει ο άνθρωπος ότι η αγάπη του Θεού τον προστατεύει, γιατί ξοφλάει και δεν θα τα πληρώσει όλα μαζεμένα. Όταν όμως δεν λειτουργούν οι πνευματικοί νόμοι σε έναν άνθρωπο, είναι επικίνδυνο, γιατί δείχνει ότι είναι απομακρυσμένο παιδί του Θεού• δεν είναι στο σπίτι Του. Υπάρχουν μερικοί που ενεργούν συνέχεια με υπερηφάνεια και δεν παθαίνουν τίποτε. Αυτό σημαίνει ότι η υπερηφάνειά τους ξεπέρασε την ανθρώπινη και έφθασε στον ανώτατο βαθμό της, στην δαιμονική υπερηφάνεια, στην έπαρση. Η πτώση τότε γίνεται από την άλλη μεριά της κορυφής, οπότε πέφτει κατ' ευθείαν στην κόλαση. Είναι εωσφορική πτώση και δεν την βλέπουν όσοι βρίσκονται από την άλλη μεριά της κορυφής. Αυτούς δηλαδή δεν τους πιάνει ο πνευματικός νόμος σε τούτη την ζωή, αλλά ισχύει γι' αυτούς το Αποστολικό: «Πονηροί άνθρωποι και γόητες προκόψουσιν επί το χείρον, πλανώντες και πλανώμενοι»[ν].

- Μπορεί, Γέροντα, να θαυμάση κανείς ένα έργο που έκανε και να γίνη κάποια ζημιά;

- Ναι, γιατί λειτουργούν οι πνευματικοί νόμοι. Παίρνει την Χάρη Του ο Θεός από κάποιον και κάνει την ζημιά, για να συνετισθή ο άλλος που υπερηφανεύτηκε για το έργο του.

- Δηλαδή, Γέροντα, όταν γίνεται ζημιά, σημαίνει ότι έχουν λειτουργήσει οι πνευματικοί νόμοι;

- Φυσικά.

- Αποκλείεται να είναι κανείς αδέξιος και να κάνει ζημιές;

- Σπάνιες είναι αυτές οι περιπτώσεις. Γι' αυτό, όσο μπορείτε, να ζητε ταπεινά. Να σκέφτεσθε ότι δεν έχουμε τίποτε δικό μας. Όλα ο Θεός μας τα έχει δώσει. Όλα όσα έχουμε

είναι του Θεού. Μόνον οι αμαρτίες είναι δικές μας. Αν δεν ταπεινωθώμαστε, θα λειτουργούν σ' εμάς συνεχώς οι πνευματικοί νόμοι, μέχρις ότου καμφθή ο εγωισμός μας. Ο Θεός να δώσει να γίνη αυτό, πριν μας βρη ο θάνατος.

- Μπορεί, Γέροντα, ο άνθρωπος να μην καταλάβη ότι έχουν λειτουργήσει οι πνευματικοί νόμοι;

- Αν δεν παρακολουθή κανείς τον εαυτό του, τίποτε δεν καταλαβαίνει και από τίποτε δεν βοηθιέται, ούτε ωφελείται.

- Δηλαδή, Γέροντα, οι πνευματικοί νόμοι παύουν να λειτουργούν, μόνον όταν ταπεινωθή ο άνθρωπος;

- Ναι, κυρίως με την ταπείνωση ή, όταν έχη κανείς το ακαταλόγιστο. Να σου πω ένα παράδειγμα: Μια γυναίκα έδερνε συνέχεια τον άνδρα της και αυτός δεν μιλούσε, για να μη χάση την αξιοπρέπειά του, γιατί ήταν και δάσκαλος. Λειτουργούσαν όμως σ' αυτόν οι πνευματικοί νόμοι. Είχε ορφανέψει μικρός από πατέρα και η χήρα μάνα του με μια σύνταξη προσπαθούσε να τον σπουδάση, να τον κάνη δάσκαλο, και αυτός την έδερνε! Τι είχε τραβήξει η φουκαριάρα η μάνα του! Οπότε επέτρεψε ο Θεός να τον δέρνη η γυναίκα του, για να εξοφλήση. Ύστερα τι γίνεται; Πεθαίνει αυτός, και ο γιος του έδερνε την μάνα του. Ξόφλησε έτσι και αυτή. Παντρεύεται ο γιος και παίρνει μια ελαφρούτσικη, που τον έδερνε και έψελνε το «Χριστός Ανέστη»! Πως οικονόμησε ο Θεός, για να εξοφλήση και αυτός! Εδώ όμως σταμάτησαν να λειτουργούν οι πνευματικοί νόμοι, γιατί αυτή είχε το ακαταλόγιστο.

- Όταν, Γέροντα, κάποιος έχη μια πτώση και λυπάται, έτσι ξεπληρώνει;

- Αισθάνεται ότι χρωστάει ή λυπάται εγωιστικά; Αν αισθάνεται ότι χρωστάει, δεν θα πληρώση. Όταν όμως δεν αισθάνεται το χρέος του, επιτρέπει ο Θεός να πληρώση. Ο Χριστιανός λ.χ. πρέπει να κάνη ελεημοσύνες. Αν κάποιος είναι σκληρός και δεν δίνη, αλλά μαζεύη τα χρήματα, θα πάνε οι κλέφτες, θα τον δείρουν, θα του πάρουν και τα χρήματα, και έτσι θα εξοφλήση. Όταν έχουμε χρέη και δεν ξοφλούμε σ' αυτήν την ζωή, αυτό είναι πολύ κακό σημάδι, είναι εγκατάλειψη από τον Θεό. Όταν πάλι κάποιος δεν τρώη σκαμπίλια και δέχεται ευλογίες, τότε φαίνεται ότι έκανε κάτι καλό και ανταμείβεται εδώ γι' αυτό από τον Χριστό διπλά και τριπλά. Δεν ξοφλάει όμως για τα σφάλματά του. Και αυτό πάλι είναι

κακό. Ας πούμε ότι έκανα δέκα τοις εκατό καλωσύνες και ο Χριστός με ανταμείβει για είκοσι τοις εκατό και δεν έχω ούτε θλίψεις ούτε στενοχώρια• τότε όμως δεν ξοφλώ αμαρτίες.

Η ταλαιπωρία σ' αυτήν την ζωή τρώει την κόλαση, λέει ο Αββάς Ισαάκ[νι]. Δηλαδή, όταν λειτουργούν σε κάποιον οι πνευματικοί νόμοι, αφαιρείται ένα μέρος από τα βάσανα της κολάσεως.

ΠΗΓΗ: ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΠΑΪΣΙΟΥ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ “ΛΟΓΟΙ” , ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΙΕΡΟΝ ΗΣΥΧΑΣΤΗΡΙΟΝ “ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΘΕΟΛΟΓΟΣ” ΣΟΥΡΩΤΗ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, 2002.